NATIONAL LIBRARY
SEP 15 1969
BIBLIOTHEQUE NATIONALE DU CANADA

I 52/A/20/47

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA
AND U.S.A.
Published weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.

LATVIJA
AMERIKĀ

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk reizi nedēļā.
Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vaditāja: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vaditāja: I. ŠĪMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

55. N-RS | SESTDIENA, 1969. GADA 2. AUGUSTS | 19. GADS

Chicago: Editor — I. ŠĪMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.
SATURDAY, AUGUST 2, 1969

Atsevišķa numura cena 25 centi

No demokratijas uz trudokratiju

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKA" NO OTAVAS

Pilsoņu aktivu līdzdalību demokratiskā valsti nekādā gadījumā nevar uzskatīt par negātivu parādību. Demokratiju ar pilsoņu līdzdalību tagad jau otru gadu sludina Kanadas jaunekligais ministru prezidents Pjērs Eliots Trudo. Viņš pats gan nav šī saukļa autors, jo, kad pirms 5 gadiem ASV radās kreiso radikāļu studentu aktivistu organizācija — Students for Democratic Action, lai aizplīvurotu savus gaužī nedemokratiskos centienu, tie pirmie uzvilka pilsoņu līdzdalības karogu.

Līdz šim Trudo simpatijas un iecietību pret kreiso radikāļu izdarībām allaž attaisnoja ar pilsoņu aktivu līdzdalību demokratijā. Katras minoritātes ieskati esot jāuzklausa un pareizi jānovērtē šāda „pozitīva politiska" aktivitāte.

Trokšņainās Kanadas parlamenta sesijas nobeiguma dienas pagājušās nedēļas nogalē Otavā un nesenais Trudo apmeklējums Rietumkanadā tomēr liecina, ka daudzinātās „tautas balss" uzklausīšana pašreizējam Kanadas ministru prezidentam patiesībā nav sirdslieta.

Demokratiskā iekārtā pilsoņu līdzdalība izpaužas ne vien vēlēšanās nodotā mandāta veidā partijas līderim, kas sastāda valdību, bet arī parlamentārajā iekārtā, kurā mazākumpartijas — opozicija var brīvi izteikt kritiku par katru valdības ierosinātu likumprojektu. Parlamentārās debates ir pilsoņu mazākuma balss, kuŗa, lai cik nepatīkama tā būtu, valdībai ir jāuzklausa.

Bez brīvām debatēm arī Kanadas augstākā likumdošanas iestāde, kā to norāda pazīstamais kanadiešu politiskais komentātors Lubors Zinks, var viegli pārvērsties par tādu pašu valdošās kliķes iestādījumu, kāda ir „augstākā padome" Pad. savienībā, kuŗā deputātiem žēlīgi atļauts tikai akceptēt, bet ne kritizēt vai noraidīt valdības priekšā liktos dekrētus.

Ar parlamenta pēdējās sesijas dienā valdības uzspiesto tā dēvēto „75-C" klauzulu Trudo ir spēris lielu soli uz priekšu pavisam nedemokratiskā parlamenta reformā. „75-C" likumu papildinājums dod tagad valdībai tiesības jau iepriekš pie katra apspriežamā likumprojekta ierobežot parlamentāro debašu ilgumu un, ja valdības vēlas, tā tagad var bez brīdinājuma panākt pat debašu izbeigšanu.

Par spīti visu opozicijas partiju iebildumiem, Trudo tomēr izšķīrās par debašu tiesību apcirpšanu, un pamatoti radušās bažas par to, ka „pilsoņu līdzdalības demokratijā" sludinātājs ir noārdījis vienu no Kanadas demokratiskās iekārtas pamatprincipiem. „Demokratiju pašreizējais ministru prezidents centšas aizstāt ar trudokratiju, kuŗa jau tagad stūrē uz autokratisku, ja ne diktātorisku iekārtu," tā pēdējos notikumus parlamentā komentē nopietnais lielais dienas laikraksts „The Telegram" Kreditistu līderis Koets par pretrunīgo „75-C" klauzulu izteicies: „Paies laiks, kamēr Kanadas pilsoņi pilnībā aptvers Trudo šodien izdarīto operāciju, kas nav nekas cits, kā Kanadas parlamenta politiska kastrācija". Jaundemokratijas partijas līderis Trudo rīcību apzīmējis par „liberāla fašisma sākuma periodu". Tai pašā dienā demonstrantu pulciņš parlamenta ēkas priekšā sagaidīja Kanadas ministru prezidentu ar plakātiem, kuŗos bija lasāms „Heil Trudo".

Pats ministru prezidents neparasti skarbiem vārdiem uzbrūk opozicijai un nievājoši izteicās par konservātivo līdera Roberta Stenfilda un piedzīvojušā sociālistu politiķa Knoules politisko darbu provinces valdību priekšgalā Jaunskotijā un Saskačevanā. Kad vairāki opozicijas deputāti demonstrātivi atstāja parlamentu, Trudo izsaucās: „Bez šiem kungiem parlamenta inteliģences koeficients var tikai palielināties!"

Tāds nu ir trudokratijas sākums un nav domājams, ka līdz nākošajām parlamenta vēlēšanām aina mainīsies. Te gan jā-

(Nobeigums 8. lpp.)

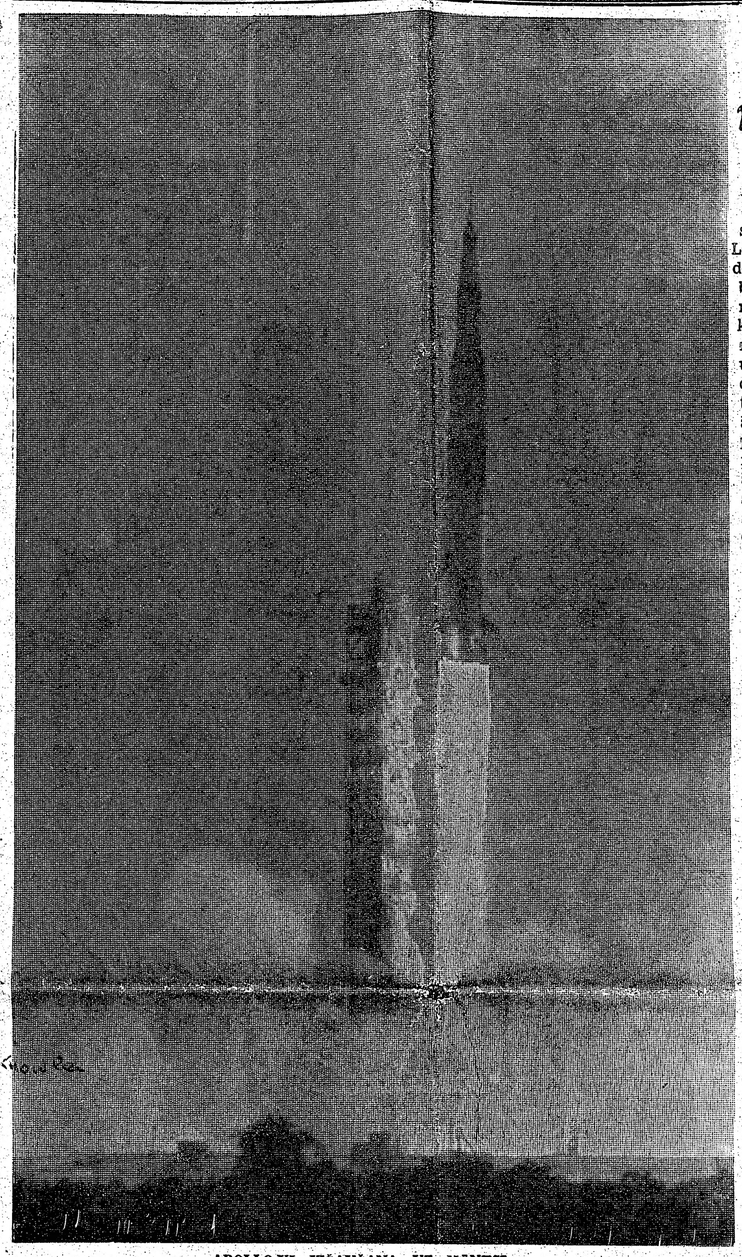

APOLLO-XI IZŠAUŠANA UZ MĒNESI

Saturn-V raķete ar Apollo-XI kosma kuģi tikko atdalījusies no izšaušanas torņa pamatnes. Uzņēmums izdarīts no 3 jūdžu attāluma brīdī, kad milzenis patērē 15 tonnu degvielas sekundē, attīstot 160 miljonu zirgspēka. Foto: Juris Benjamiņš

Ienākumi paredzami mazāki par izdevumiem

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS JAUNĀS VALDES PIRMĀ SĒDE VAŠINGTONĀ (2)

Režisors V. Lapenieks ar rakstu ALAs valdei paziņojis, ka Latvijas 50 gadu ceļojošās izstādes sagatavošanai ALAs kultūras birojam nosūtījis dažādus eksponātus, bet nav tos saņēmis atpakaļ, kultūras birojs tos nevarot atrast. Iesūtītas filmas, Rīgas un Latvijas skati, pastkartes un citi materiāli. Ja līdz 15. augustam V. Lapenieks šos materiālus nesaņemtu atpakaļ, viņš pieprasītu zaudējumu atlīdzību, kuŗa varētu būt augsta, jo materiāli bijuši vienreizēji un grūti aizstājami. ALAs valde mēģinās noskaidrot, vai šie materiāli atrodas pie H. Gricēviča Filadelfijā.

Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka savukārt paziņojis, ka labprāt daļu no ceļojošās izstādes materiāliem izmantotu Kanadas nacionālajā izstādē Toronto, kuŗa notiek no 16. augusta līdz 12. septembrim, apņemoties segt pārsūtīšanas izdevumus. Valde atzina, ka, materiālu pieprasītājiem sedzot transporta izdevumus (par tiem interesejas arī Montrealas latvieši), tie būtu atvēlami izmantošanai, bet tā kā visi izstādes eksponāti nav izjaukti, tad jāzina, kādus pieprasītāji īsti vēlas, lai varētu konstatēt, vai tie vēl ir izstādāmā stāvoklī. Pašreiz nomontētie skates materiāli atrodas privātā noliktavā Ņujorkā, kur tos novietojis izstādes kurātors K. Balodis. Pagaidām par noliktavas telpām nav jāmaksā, bet ar maksu jārēķinās, tādēļ K. Balodis līdzīs ALAs valdei atrast citu novietošanas vietu.

P. Lejiņš ziņoja, ka Komiteja Latvijas brīvībai saziņā ar Latvijas sūtniecību un ALAs prezidju ACEN latviešu delegācijā šogad izraudzījusi A. Abakuku (Anglijā), K. Bērendu (Francijā), R. Liepiņu (Vācijā), A. Skrēberu (Šveicē), O. Roziti (Austrālijā), V. Upeslāci (Kanadā), A. Bērziņu, P. Egliti, V. Hazneru, A. Klīvi, P. Ramanu, D. Rudzīti, S. Rudzīti un J. Vinteru (visi ASV). Piezīmējams, ka ACEN latviešu delegācijas locekļiem jābūt Latvijas pavalstniekiem. Apvienotās baltiešu komitejas vadību, kuŗas priekšsēža amats rotē, šogad no igauņiem pārņems latvieši, t. i. ALAs priekšsēdis. Amata pārņemšanas sēdē (tā notika 17. jūlijā Vašingtonā, — red.) paredzēts apspriest igauņu ierosinājumu, kuŗu atbalsta arī ALA, ka šogad mūsu cīņas labā izmantojams fakts, ka aprit 30 gadu kopš slepenā Hitlera Vācijas un Pad. savienības līguma, ar kuŗu Baltijas valstis nodeva Maskavas okupācijai.

Par finanču komitejas sēdi 21. jūnijā Filadelfijā ziņoja tās vaditājs A. Ritums. Komisija apspriedusi ALAs darbības financēšanas jautājumus un atzinusi, ka līdzekļu sagādē tūlīt iespējams maz ko darīt. Jāatdala administrātīvi izdevumi no pārējiem. Biedru maksās un organizāciju piemaksās ALA šogad pēc komisijas aprēķina ieņems ap 15.000 dol., bet administrātīvajiem izdevumiem vien būs ap 25.000 dol. vai pat vairāk. Tādēļ būs nepieciešams aicināt sabiedrību sagādāt trūkstošo summu. Komisija ierosināja aicināt turīgākos tautiešus šo līdzekļu sagādei ziedot ne mazāk par 25 dol., un problēma būtu atrisināta, ja šādu atsaucīgo būtu ap 1000. Varētu organizēt arī rakstveida ziedojumu vākšanas akciju, apvienojot to ar līdzekļu vākšanu Kultūras fonda vajadzībām, lai gūtu līdzekļus dažādo ALAs pasākumu un projektu financēšanai. Sabiedrība būtu informējama par to, cik izmaksā ALAs administrātīvā darbība. Ziņojuma nobeigumā A. Ritums uzsvēra, ka finanču komisijai sistēmatiskai līdzekļu sagādei būs nepieciešams intensīvs un nopietns darbs, kas savukārt prasīs daudz laika, kuŗu viņam nebūs ieteicams atlicināt. Viņa ieteikumā par komisijas (tajā bez A. Rituma līdz šim darbojās A. Lejiņš, U. Kariņš un A. Baidiņš) vadītāju ALAs valde apstiprināja G. Meierovicu, kaut viņš nav ALAs valdes loceklis, pieaicinot vēl V. Kārkliu.

A. Ritums vēl ziņoja, ka aprūpes birojs šoruden iecerējis konferenci Ņujorkā, kuŗā piedalītos arī visu aprūpes organizāciju pārstāvji. Kopš biroja darbības uzsākšanas latviešu sociālajā stāvoklī notikušas ievērojamas pārmaiņas, tādēļ mainījušies arī biroja uzdevumi. Iecerētajā apspriedē tos varētu noskaidrot. Ja īpašu uzdevumu nebūtu, birojs būtu likvidējams. P. Lejiņš, V. Klīve un A. Pukīte tomēr bija ieskatos, ka biroja darbība katrā ziņā turpināma, jo aprūpe ir nozīmīga ALAs darba daļa, tāpat risināmas pensionāru un sociālās palīdzības saņēmēju problēmas.

Filadelfijas kongresā radītās administrācijas komisijas pr-dis U. Grava savukārt ziņoja, ka apsvērts kongresa lēmums par ALAs valdes sastāva palielināšanu ar 3 apgabalu vicepriekšsēžiem, kuŗu uzdevums rūpēties par sava apgabala centru vajadzībām. Komisija izstrādājusi šo apgabalu robežas (austrumu, vidienes un rietumu) un vienojusies, ka šie vicepriekšsēži izraugāmi attiecīgā apgabala organizācijām rakstveida vēlēšanās. Kamēr tādas izkārto, šie vicepriekšsēži būtu ieceļami un darbotos ALAs valdē bez balss tiesībām. Apgabalu vicepriekšsēžu kandidatūra uzstādāma vismaz trim organizācijām divās pilsētas.

(Nobeigums 5. lpp.)

No zemūdens alām pie mēness raķetes

JURA BENJAMIŅA SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKA" PAR APOLLO-XI IZŠAUŠANU AR PIRMAJIEM MĒNESS APCIEMOTĀJIEM

Viss sākās negaidīti kā zibens spēriens no skaidrām debesīm. Nebiju pat plānojis būt Apollo-XI raķetes tuvumā. Savu mācību par raķetēm dabūju jau pirms daudziem gadiem vecajā Rīgā. Ja atceros pareizi nosaukumu, kinoteātrī „Splendid Palace" rādīja filmu „Sieviete uz mēnesi". Tā bija mēmā filma, bet tik pamācīga, ka jau nākošajā dienā samaisīju kārtīgu porciju fotografu magnēzijas pulvera, iebēru caurulē un ar zalpēteŗa papīru aizdedzināju. Raķete gan nepacēlās gaisā, bet sprādziens izbirdināja īres nama logus, un pēc tam es zem tēva siksnas jutos tikpat kā ceļā uz mēnesi. Zēl tikai, ka tas izjauca manu karjēru, jo, pamatojoties uz savu entuziasmu, es, varbūt, būtu izgudrojis raķeti daudzus gadus pirms Vernhera fon Brauna. Bet dzīvē bieži jāpieņem neveiksmes.

Pēc neveiksmes ar raķeti pievērsos citām lietām, cita vidū zemūdens alu pētīšanai, kas pa aplinkus ceļiem mani pēc 40 gadiem nu atveda atpakaļ pie īstas mēness raķetes. Ne Džēma Bonda stila fikcijas, nē — manu acu priekšā pavērās visreālākā īstenība.

Raķetes mani tagad interesē maz, arī mēness ne. Mūsu pašu zeme mani pilnīgi apmierina. Te ir vēl tik daudz ko atrast un pētīt, un pēdējos 10 gados man arī izdevies atklāt pasaules lielākās zemūdens alas, kuŗas atrodas Bahamu salās. Ar tām iepazīstināšu lasītājus kādā speciālā rakstā, bet tagad varētu jautāt, kāds šīm alām sakars ar Apollo-XI raķeti? Ticiet vai ne, bet bez zemūdens alām es nekad nebūtu nokļuvis pat šīs raķetes tuvumā!

Pirms dažām nedēļām iepazīstināju žurnāla „National Geographic Magazine" redaktoru Luiju Mardenu ar saviem atklājumiem Androsas salā. Kā zināms, National Geographic Society ieinteresēta daudzos projektos, un viens no tiem ir Kipa Vagnera atrastie spāņu galeonu vraki pie Kanaveralas raga (Cape Canaveral). Pēc mūsu ekspedīcijas uz zemūdens alām pie Androsas salas Luijs Mardens mani aicināja apciemot Kipu Vagneru un nirt rajonā, kur 1715. gadā viesuļvētra gāja bojā spāņu armāda, nogrimstot ar zeltu un sudrabu 14 miljonu dolaru vērtībā. Varbūt man laimējoties pat atrast kādu vērtīgu naudas gabalu...

Katrai monētai ir divas puses, tāpat arī galvenajai ielai Kēp-Kanaveralas pilsētā, kuŗu, protams, sauc par Astronautu bulvāri. Vienā pusē šai ielai atrodas Kipa Vagnera mūzejs ar vēsturiskiem izstādījumiem un visas spāņu armādas modeļiem, Meksikas vēstures diarāmām un atrastajām vērtībām. Tā bija vieta, kur pavadījām dienu. Ielas otrā pusē paceļas liela celtne — NASA (National Aeronautics and Space Administration) informācijas un preses centrs. Bija tikai pāris soļu pāri ielai, un tā kā „National Geographic Magazine" sniedz arī daudz publicējumu par pasaules telpas pētīšanu, man ar Luija Mardena starpniecību negaidot atvērās visas durvis. Turpat satikām arī žurnāla speciālkorespondentu Otisu Imbodenu, kas ir permanenti akreditēts pie raķešu bazes.

Aicinājums bija vienkāršs: šonakt notiek Apollo-XI izšaušanas ģenerālmēģinājums, visu pārbaudot līdz aizdedzei, tikai astronauti neatradīsies savā kapsulā. Tas bija tieši pirms divām nedēļām.

Un tas bija sākums. Pēc vakariņām mans pirmais solis bija nofotografēt gaisā uzslieto raķeti pret rietošo sauli no nepilnas jūdzes attāluma, kur bija speciāli izbūvēts 10 — 15 pēdu augsts pakalns. Še bija novietotas automatiskās kameras, ieskaitot televīzijas aparātus, kuŗu uzņēmumus esam daudzkārt redzējuši.

Kenedija raga (Cape Kennedy) raķešu baze ir pussala ap 15 jūdžu garumā un 7 jūdžu platumā. Rajons ir stingri apsargāts, tādēļ caurlaides kontrolēja vairākkārt. Nekad vēl nebiju še bijis. Pirmais rajons, kuŗam braucām cauri, bija vēsturiska izstāde, kuŗā skatāma vācu V-1 un pirmā Redstona raķete. Tālāk nāk Atlasi, Titani un Saturn-I. Katra nākošā raķete bija lielāka, kamēr nokļuvām pie 39. „pada", kur aizrāvās elpa, raugoties uz 365 pēdu augsto milzeni. Ka tas vispār spēj pacelties gaisā, šķita neticami. Esmu skatījis Materhornu, un sajūta ir līdzīga: cilvēks tā priekšā jūtas kā maza skudriņa. Tikai Materhorsns ir kalns un dabas radīts, neatkarīgi no cilvēka, bet šis milzenis ir pašu cilvēku radīts.

Ieņēmām pozicijas saulrieta uzņēmumiem. Sarkaņā saules lodē lēni aizslīdēja aiz raķetes, un raķete: milzīgā zāle piepildīta ar drīz tā spīdēja milzīgu prožektoru žilbinošā gaismā. Bija neticami, bet mans gaismas mērītājs rādīja gaismu tuvu dienas gaismai! Tad steidzāmies uz otru pusi, lai uzņemtu mēness uzlēkšanu aiz raķetes. Atradām vietu aiz kāda dīķa un bija tikai jāgaida, bet pēkšņi sākās odu uzbrukums, tāpat kā kādreiz sloku medībās Ķemeru purvos. To nebijām paredzējuši šai technikas laikmetā, tādēļ odi mūs vārda tiešajā nozīmē padzina. Ātri uzņēmām raķeti prožektoru gaismā, simtiem gaismas staru kūļiem vēršoties debesīs, bet mēnesi nofotografējām dažas stundas vēlāk no preses nama durvīm. Fotografi tačū var sakopēt divas tumšas bildes kopā...

Nākošajā rītā jau ar saules lēktu bijām atpakaļ, un radās iespēja redzēt vietas, kuŗas parasti slēgtas. Raķete jau bija piekādēta ar turpat 3500 tonnām degvielas, un skābekļa pārpalikums izgaroja ar lielu tvaika strūklu. Skaļruņos ziņoja dažādus datus un stundas, minūtes un sekundes līdz izšaušanai. Bija arī „Hold", kad process jāaptur, ja kaut kas keŗas. Tādēļ jau domāts šāds ģenerālmēģinājums, lai viss noritētu precīzi īstās izšaušanas laikā. Bija daudzi pārtraukumi, un tikai plkst. 1.30 pēcpusdienā tika līdz nedaudzām sekundēm pirms aizdedzes. 10 9 - 8 - pārtraukt! Vēl sekundi vēlāk, un šis metalla putns aizlidotu.

Šai brīdī man bija iespēja būt kontroles telpā, kuŗu sauc par „firing room". Iespaids še izrādījās tikpat grandiozs, kā pati 43 gadus vecs, vienmēr smaidīgs. Uz viņa pleciem gulstas milzīga atbildība, un vienīgi viņš drīkst nospiest sarkano pogu, ja kaut kas noiet greizi, bet — tas maksā turpat pusbiljona dolaru. Ja izšaušanas brīdī raķete nosvērtos pāri maksimālajam leņķim, astronautus no tās izceltu ar speciālu ierīci, bet milzīgo raķeti iznīcinātu.

„Iedod velnam mazo pirkstiņu, un viņš paņems visu roku," — tas ir pazīstams teiciens. Kaut ko līdzīgu nu piedzīvoju es. Raķetes izšaušanas ģenerālmēģinājums izrādījās tik iespaidīgs, ka sāku jau noteikti plānot paša acīm noskatīties arī Apollo-XI izšaušanā uz mēnesi 16. jūlija rītā.

Atgriezies Toronto, stājos sakaros ar laikraksta „Latvija Amerikā" redakciju, kuŗa bija ieinteresēta manā rakstā un bildēs par vēsturisko notikumu, bet gan ar vienu noteikumu: man jāraksta kaut kas cits, nevis tas, kas jau ir un būs lasāms Kanadas presē un skatāms televīzijā. Cik liela ir raķete, cik tai zirg

(Nobeigums 2. lpp.)

Otrā Dziesmu diena Gaŗezerā

sestdien, 16. augustā, pl. 6 vakarā

Piedalās jaukti, sieviešu un vīru koŗi ar 490 dziedātājiem. Diriģenti:

G. Kalmīte, V. Melliņa, A. Sinepe, V. Aparjods, J. Barušs, E. Brusubārdis, A. Kalnājs, O. Kļaviņš, V. Meļķis, T. Ozoliņš, J. Ūdris un R. Zuika.

Pēc koncerta balle. Ieeja pieaugušiem: $ 2.50, studentiem $1.00

No zemūdens alām pie mēness raķetes

(Pārnesums no 1. lpp.)

spēku — tas viss jau zināms un teikto vairākkārt. Lasot tikai Toronto laikrakstos vien 16. jūlijā, atradu 14 vietās to, ka astronauts Armstrongs spers kreiso kāju uz mēness 20. jūlija rītā plkst. 2.21. Laikrakstos publicētas diagrammas, tabulas, zinātniski un vispārsaprotami izvērtējumi. Viss pateikts jau tik pilnīgi, ka nav iespējams vēl kaut ko pielikt Tādēļ vienīgais, ko varu attēlot, ir personīgie iespaidi. Tā sapratu savu jauno žurnālista uzdevumu, par kādu pēkšņi biju kļuvis.

Redakcija tūlīt pieprasīja Vašingtonai manu oficiālu akreditāciju par „Latvijas Amerikā" speciālkorespondentu. Jau nedēļu vēlāk saņēmu telefonogrammu, ka visi mani papīri ir gatavi saņemšanai Kenedija raga preses centrā, ar norādījumu, ka sakarā ar paredzamo milzīgo ļaužu pieplūdumu, man centrā jābūt ne vēlāk kā divas dienas pirms Apollo-XI izšaušanas. Tuvāko apmešanos varēju cerēt atrast ap 40 jūdžu attālumā, bet tā kā miljons skatītāju paredzēti ārpus pussalas, satiksme būs liela problēma. Telefoniski pasūtināju īres automašīnu, t. s. stacijas vāģi, Miami, jo paredzēju, ka publiskie satiksmes līdzekļi būs chaotiski.

Ar 14. jūlija rīta lidmašīnu ierados Miami plkst. 11.30, kur konstatēju, ka t. s. stacijas vāģi vairs nav pieejami, jo gulēšana mašīnā ir parasta lieta. Dabūju tomēr jauku automašīnu ar gaisa dzesinātāju, un tā brauciens kļuva patīkams. Līdz raķešu bāzei bija vairāk nekā 200 jūdžu. Ap plkst. 5 pēcpusdienā ierados preses centrā.

Celtni jau pazinu, tā bija tāda paša kā pirms divām nedēļām, bet tai apkārt novietotās automašīnas līdzinājās skudrām. Katra vietiņa un vismaz 10 akru plavas bija aizņemtas, bet pati lielā preses centra ēka stāvgrūdām pilna. Auditorijās notika preses konferences, simtiem tālruņu bija tiešos sakaros ar tuvām un tālām pilsētām un valstīm. Stundas laikā dabūju savus akreditācijas papīrus, bet steigas nebija, jo, sākot ar divām dienām pirms Apollo-XI izšaušanas, še viss norisinājās nepārtraukti 24 stundas diennaktī. Katrā telpā monitori rādīja izšaušanas skaitīšanu (countdown), ar katru sekundi tuvojāmies lielajam brīdim, kuŗa dēļ še visi bijām sapulcējušies. Korespondenti saņēma kaudzi literatūras, ieskaitot ap 400 lappušu biezu grāmatu — „Press Kit", kuŗā raķete un pats pasākums aprakstīts sīki visās detaļās. Nepārtraukti izdeva arvien jaunu „Status Report". Dažādos stendos sniedza informāciju svešvalodās, jo šī likās lielākā starptautiskās preses saplūde, kāda jebkad pieredzēta. Pēc nepārbaudītām ziņām, še bija ieradušies ap 6000 akreditētu korespondentu un fotografu no visas pasaules. Izziņoja kādu preses konferenci par navigāciju, kuŗa man vairāk šķita kā seminārs universitātē. Transportbusi korespondentus nepārtraukti vadāja izbraukumos pa raķetes izšaušanas rajonu 20 jūdžu attālumā.

Devos uz man norādīto moteli 40 jūdžu attālumā, lai vismaz šo nakti izgulētos, jo — kas būs nākošajā naktī, to nevienam nevarēja paredzēt.

15. jūlijā, t. s. T-1 dienā resp. vienu dienu pirms raķetes izšaušanas, pēc labas atpūtas jau plkst. 11 atkal ierados preses centrā. Likās, ka avīžnieki izkliedušies izbraukumos vai arī vēl gulēja, lai sagatavotos lielajai rītdienai. Rūpniecības zālē raķetes konstrukcijas firmas bija izstādījušas savus ražojumus kā rēgulārās konferencēs ar skatēm. Skaļruņos katru pusstundu atskanēja informācija par situāciju — „Status Report": viss norit pēc programmas kā paredzēts. Pieteica „pirmsizšaušanas" konferenci preses „grandstandā", kas atrodas tikai 3 jūdžu attālumā no raķetes. Tajā sniegs pēdējos datus, korespondentiem būs iespēja iepazities ar vispārējo skatu un paredzēto norisi tieši uz vietas.

Saņēmu īpašu „Car Permit" sakarā ar manām smagajām telefotografiskajām ierīcēm. Šī atļauja man deva iespēju novietot automašīnu preses „grandstanda" tuvumā. Brauciens turp man savukārt deva iespēju redzēt no malu malām saplūdušo tūristu novietojumu ārpus dienvidvārtiem. Pussalu ar kontinentu savieno plats dambis, apm. pusotras jūdzes garš. Jau bija tūkstošiem automašīnu ar teltīm abās pusēs, še bija iekārtoti limonādes un uzkožamo pārdošanas stendi, pat pārvietojamās tualetes. Raķete labi saskatāma 10 — 12 jūdžu attālumā, tieši pāri lagūnai. Bet šī bija tikai viena pieeja. Visai pussalai apkārt ir ideālas novērošanas vietas miljoniem skatītāju. Problēma ir tikai satiksme: kaut vietas ir miljoniem cilvēku, ceļi pārblīvēti, pat jau nobloķēti. Vietējās radiostacijas ieteica visiem jau dienu iepriekš būt novērošanas vietās, jo, sākot ar pēdējo pusnakti, satiksme virzīsies vairs tikai „bumper to bumper", pavisam lēni. Bet vēl grūtāk būs pēc raķetes izšaušanas, kad visi reizē gribēs tikt prom.

Vērojot gaidītājus un skaļo dzīvību visapkārt, varēja justies kā priecīgos tautas svētkos. Neviļus brīžiem uzmācās jautājums, kas še īsti notiek: vai tikai lielisks televīzijas skate, svētku inscenējums, jeb vai patiešām īsts vienreizēji vēsturisks notikums...

Preses „grandstands" izrādījās varens, ērts, pārdomāti iekārtots, piemērots visām avīžnieku vajadzībām. Man piešķirta J-27 vieta, vismaz 3 pēdu plata, priekšā galdiņš rakstāmmašīnai vai mazai kamerai, zem galdiņa telefons. Visās malās televīzijas monitori. Tālāk iekārtots otrs „grandstands", tikai bez galdiņiem, piemērots tiem, kàs bez rakstāmmašīnām un privātiem telefoniem. Uz otru pusi izstiepās televīzijas „pilsēta" ar speciālām automašīnu piekabēm. Tā, piemēram, CBS reportieŗi bija novietojušies aiz stikla sienas gaisa dzesinātāja pēc vajadzības rēgulētas temperatūras telpā.

Preses konference sākās ar 4 sekunžu novēlošanos, un tajā apskatīja dažādus rutīnas jautājumus. Manu interesi saistīja jautājums par krievu kuģiem, kuŗi noenkurojušies tepat tuvumā ar visām radara ierīcēm. Raķetes vadītāji tam nepiegrieza nekādas vērības, jo vissīkākie dati par Apollo-XI ir publicēti, krievi arī ielūgti preses novietnē un šai konferencē. Ja ar to nepietiek, vadītāji ir gatavi atbildēt uz visiem viņu jautājumiem. Kādēļ spiegot, ja visu pasniedz tikpat kā uz paplātes? Pie katra, arī pie krieviem pieejamā korespondenta galda ir telefons, tāpat tieša līnija ar Maskavu pieejama. Bet jautājumu nebija. Man radās dīvaina sajūta: krievi par saviem pasākumiem visu slēpj, bet amerikāņi izsniedz tik pamatīgu datu kopojumu, ka krievi, tikai atdarinot viņu pasākumu vien un izmantojot jau gatavos aprēķinus, varētu savu raķeti nosēdināt uz mēness kaut vai minūti pirms amerikāņiem un tieši tai pašā vietā, kuŗu izraudzījuši amerikāņi...

Mana galvenā interese bija fotografēšana. Atradu piemērotu vietu preses novietnes priekšā un uzstādīju tur savas teleskopiskās kameras. Tā kā man nebija nodoma lietot rakstāmmašīnu, nevēlējos arī zvanīt uz Maskavu, tad atteicos no piešķirtās J-27 vietas. Kameru noņēmu, bet atstāju statīvu kā vietas rezervācīju.

Nācās grūti izdomāt labāko plānu, jo biju brīdināts no lielās satiksmes nākošajā rītā, īpaši attieksmē uz privātajām mašīnām. Sākot ar pusnakti, paredzēta nepārtraukta autobusu satiksme starp preses centru un „grandstandu", un busiem būšot priekšroka satiksmē. Labi, bet — jādomā arī, kā tikt vēlāk atkal laukā. Ja varētu izdabūt privāto vāģi laukā no burzmas 3 minūtes pēc raķetes izšaušanas, man būtu cerība izrauties priekšā lavīnai. Tā nolēmu doties tūlīt uz savu moteli un likties pie miera, bet plkst. 1 naktī būt atkal atpakaļ.

Kā domāts, tā darīts. Pusnakti atstāju moteli. Uz galvenā ceļa satiksme jau bija liela, tūristiem no Miami traucoties uz novērošanas punktiem. Bet tiklīdz izkļuvu uz krasta ceļa, tiku viegli līdz preses centram, kur autobusi jau nāca rindām. Atradu savu statīvu un atvieglināti uzelpoju: nu nekas vairs nevarēja iet greizi, vismaz es biju še, izsprucis no satiksmes sastrēguma.

Monitori rādīja 7 stundas pirms izšaušanas. Raķete turpat 3 jūdžu attālumā spīdēja baltā sārmā no aukstā skābekļa. Simtiem prožektoru gaismas kūļu stiepās debesīs. Balti tvaika mākoņi lēni virzījās pa vējam. Manas kameras darbojās precīzi, fiksējot šo skatu. Skaļruņi ziņoja, ka viss norit pēc plāna. Plkst. 4 rītā paziņoja, ka astronauti pamodināti. Stundu vēlāk raķete bija piepildīta. Skaitīšanu apturēja uz 210 minūtēm pirms izšaušanas. Presi uzaicināja doties uz astronautu centru, lai vēl pēdējo reizi redzētu izraudzītos trīs varoņus uz zemes. Tā kā sēka jau svīst māza gaisiņa, nevēlējos atstāt kameras, jo tik un tā viss redzams daudzajos monitoros visapkārt. Te arī iznāca astronauti, smaidīdami zem savām izplatījuma ķiverēm, un devās gaŗām preses novietnei uz raķeti. Plkst. 6.02 rītā skaitīšanu atsāka. Ja viss norītēs pēc plāna, izšaušana notiks plkst. 9.32 rītā.

Divas galējības: raksta autors Juris Benjamiņš ar zīmētu raķetes modeli Kipa Vagnera mūzejā Kēp-Kanaverālā pie spāņu galeonas modeļa. Nogrimušo spāņu armādu izcēla no jūras dibena ar visu tās vesto zeltu, bet kosma kuģis no mēness pārveda tikai akmeņus.
Foto: Juris Benjamiņš

Prožektoru gaisma jau bija apdzisusi, saule uzlēkusi aiz bieziem mākoņiem. Dienvidu pusē vēroju pērkona negaisu. Skaļrunis norādīja, ka laika apstākļi izšaušanai ir ideāli, bet es nekā laba neparedzēju novērotājiem un fotografiem, jo bija pārāk apmācies un dūmakains. Cilvēku masa sāka plūst no busiem, privātmašīnām un, liekas, pat kājām. Ar katru minūti sasprindzinājums auga. Dzirdamas tūkstošiem rakstāmmašīnu. Tūkstošiem telefonu savienoja korespondentus ar visu pasauli.

Ar zināmu pārsteigumu ievēroju, ka vismaz trešā daļa cilvēku plašajā preses novietnē ir sievietes — avīžnieku sekretāres, sievas vai draudzenes. Protams, arī žurnālistes. Skats tomēr bija krasi atšķirīgs ne tikai no „kokteiļu partijām", bet, piemēram, arī no zirgu skriešanās sacīkstēm Vudbainā, kur, spriežot pēc dāmu modēm, zirģi ir tikai otrā vietā, jo galvenais ir dāmu cepures un kleitas. Še atmosfaira bija tik elektrizēta, ka neapšaubāmi ticēju: pat dāmas nav ieinteresētas, lai viņas ievēro. Še galvenā loma neapšaubāmi piekrita raķetei. Katrs te jutās kā mazs, bet svarīgs ritenītis šai lielajā pasākumā. Vismaz es ar katru aizvadīto minūti izjutu arvien vairāk vēsturiskā brīža tuvumu.

Desmit minūšu pirms izšaušanas. Pielādēju visas trīs savas kameras ar jaunām filmām, vairākkārt pārbaudīju visus rādītājus. Mana galvenā kamera bija 600 mm Nikons ar elektrisku motoriņu, kuŗa automatiski uzņems bildes katru sekundi pēc aizdedzes. Uz tā paša statīva biju uzmontējis 250 mm Hazelblada kameru ar divām magazīnām, kuŗu darbināšu pats. Zem statīva novietoju 135 mm Retīnu rezervei, ja kāda kamera nedarbotos.

Kā jau minēju, rīts bija apmācies. Bet — it kā uz burvja mājienu — pēkšņi atklājās zilas debesis, tieši virs mums mākoņi izdalījās. Dažas minūtes vēlāk lielākā daļa debess bija skaidra.

Vēl 5 minūtes. Ar katru kameru izdarīju vienu „šāvienu": ja kas būtu nepareizi, man vēl atliktu laika ielikt jaunu filmu.

Vēl 4 minūtes. Skaļrunis ziņoja nepārtraukti. Viss notiek automatiski, visu norisi jau pārņēmuši kompūteri. Atlikušas tikai sekundes. Novietnē valdīja absolūts klusums Izjūta bija tāda, it kā pasaule koncentrācijā būtu apstājusies.

10 — 9 — 8 — aizdedze... Izšaujas milzīga liesma. Mana automatiskā kamera darbojas. 6 — 5 — 4 — 3... Liesma pieaug pāri manas kameras rāmim. Spiežu rokas kameru, kuŗa uzņem platākā lenķī. 2 — 1 — izšaušana!... Lēni, it kā negribot, milzenis sāk kustēties. Dzirdu tūkstošiem balsu: „Go! Go!" It kā sporta spēlēs, uzmudinot atlētus. Raķete ir torņa augstumā. Sekoju tai ar kameru. Ātrums strauji pieaug pret debesīm. Skaļrunis nepārtrauki ziņo. Visas sistēmas kārtībā. Pēc minūtes raķete ir stāvus virs galvas, tad lēni iegriežas trajektorijā. Pēc 2 minūtēm raķete ir laukā no atmosfaiŗas. Liesmas vietā redzama plata tvaika strūkla. 2 minūtes un 40 sekundes pēc izšaušanas... Skaļrunis ziņo, ka raķetes pirmā daļa izdegusi. Tvaika strūkla pazūd. Drīz aizdegas otra daļa. Minūti vēlāk nekas vairs nav redzams. Labu ceļa vēju uz mēnesi!

Kā izplānots, pakaŗu kameras, iemetu mašīnā un kā trešais tieku uz galvenās ielas. (Un tomēr pagāja vairākas stundas, kamēr tiku līdz preses centram un brīvā ceļā uz Miami...)

Tiklīdz esmu mašīnā, domas pēkšņi sāk atkal darboties, jo aizvadītajās minūtēs esmu bijis kā automats, kā kompūters. Domas atgriežas pie kritiskajām sekundēm. Vai tiešām esmu uzņēmis bildes? Vēl skaidri atceros: 9 — 8 — aizdedze... Pēc tam neatceros vairs nekā, pat skaitīšanu ne, tik milzīga bijusi koncentrācija...

Biju nezinā līdz filmas attīstīšanai. Tad redzēju, ka esmu visu izdarījis pareizi: raķete izšaušanas brīdī ir rāmja vidū un pareizi apgaismota. Pareizajā brīdī esmu lietojis arī otru un trešo kameru. Viss bijis pareizi.

Juris Benjamiņš

LATVIJA

55. N-Rs SESTDIENA, 1969. GADA 2. AUGUSTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels,
508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533.
Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis,
25 Grandville Ave., Toronto 334. Ont.; tālr. 769-0802.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

GUNARS SALIŅŠ

Trimdas dzejas spektrs 1968. gadā

(2. turpinājums)

Nereti Avena zibeņi, sevišķi pa tautas nesenās pagātnes un trimdas pietūkušajiem debešiem šaudīdamies, izzīmē laikmetīgas karikatūras. Bet arī tās ir Domjē garā — ar dziļi gruzdošu personīgu norūpi aiz visa. Izpaužoties visai tieši, tā Avena dzejai piešķiŗ kādu īpašu patiesīgumu, bet reizē arī kādu īpašu smagnējību. Ne velti viņš, mīļoto uzrunājot, brīdina viņu:

Es apklāšu tevi
ar savu mīlestību
kā ēzeli
ar strīpainu segu.
Bet — tev grūti būs paiet,
jo tā ir pašausta,
smaga.

Norēķinos ar kaŗiem un trimdu Avenam sava līdzība ar Valdi Krāslavieti, kam pagājušajā gadā publicēts otrs krājums „Atzīšanās". Taču Krāslavietim šie norēķini nav tik „pašausti" kā Avenam. Krāslavieša vārsmās krietni tīrākās devās kollektīvais pārdzīvojums, kollektīvā zemdega, kollektīvais sentiments. Un kā tautas balss tribīnē Krāslavietis ir savas lietas meistars: ar populāriem tematiem, ar viegli izsekojamu vārsmas izbūvi, ar labi izsvērtām karstu jūtu un tad atkal vēsa humoriņa pasāžām, ar saviem cienītājiem kā no lūpām nolasītiem „sprāgstvārdiem". Sirdsapziņas pārbaudīdams, Krāslavietis it kā vada kopīgu grēksūdzi, kuŗā katrs var justies drusku vainīgs un tāpēc reizē jau it kā pestīšanu pelnījis. Nodaļa ar šiem motīviem visumā tai pašā līmenī kā grāmatā „Ar laika degli" — tai ziņā otrs krājums nekāda nedzirdēta „atzīšanās" nav. Bet nosaukums šoreiz drīzāk sakarā ar grāmatiņas otru nodaļu — „Visu vasariņu". Tas ir cikls par vienas vasaras mīlestību, kas sākas ar pašuzmudinājumu:

Šurp neprāta vīnu!
Sava daļa katram jāizdzeŗ —
agrāk
vai
vēlāk.

Un, kad „neprāta vīnu" dzēris kā viņš, tā viņa, tad:

Tu nebēgi
tu neliedzies —
kā apinis
man apvijies.

Jau mazāk „apiņiga" un „apvijīga" cikla sūrstīgā izskaņa,

Krāslavieša „Atzīšanās" liek ateerēties, ka šādi „intimie" virsraksti mūsu lirikā bija diezgan iecienīti 30-tos gados. Tā lielākā tiesa bija dzejiska viduvējība, bet virsraksta asociācijās no tiem gadiem atmāj arī, piemēram, virtuozi mūzikālās vienkāršības dzejnieks Jānis Trimda (alias Vilis Veldre) un viņa „Valsirdība". Būtu jauki, ja „mazo grāmatu serijā", tā sakot, „uz blakus sliedēm" parādītos Veldres un vēl citu piemirstu Latvijas brīvvalsts autoru dzejoļu izlases. Šis tas no tagadējās dzejas — kā šejieniešu, tā mājinieku — tad, varbūt, atvīdētu citādos samēros.

Kopš debijas „Trīs autoros" (1950), svētīgus „Wanderjahre" piedzīvojis Ojārs Jēgens. Tie viņa otrā krājumā „Komentāri" spoži dokumentējušies tādos dzejojumos un dzejoļu ciklos, kā „Kopenhāgenā", „Londonas poēma", „Romantiskā Roma" un „Andalūzijas soneti". Tie ir ar smīnīgu kultūras un ar smīnīgu amata mīlestīgu vīti panti un vārsmas, kas mūsu dzejā godam papildina Antona Austriņa un citu mūsu Eiropas apbraucēju „komentārus". Šo. Jēgenu lasot, miņā lāgiem ieskanas Erika Ādamsona rindas:

Kaļ it kā dzeņi zeltkaļi naudu
Un ilgi klausās, vai labi skan...

Kaut ar smīna drīksnu vaigā, šāda zeltkaļu meistaru pieeja savam dzejnieka amatam ir Ojāram Jēgenam — un tikai ar tādu par romantisko Romu var izkaldināt sonetīnu vainagu ar kōdu.

Bet šīs grāmatas iesvaidīšanās ir Jēgena atmiņu ceļojums uz sava tēva un paša jaunības pilsētu Rīgu un tās priekšpilsētu — „dzimto vietu" — Rumpmuižu:

Brūnas mājas, melni jumti,
Koka žogi, malkas šķūņi
(Gaisā bieži darvas smarža),
Ūdenspumpji sētsvidos.
Miskastes un vistu būdas,
Un vēl tās — ar sirdi.

Ar „Grīziņkalna poēmu" Jēgens no savas puses stilīgi komentējis to beidzamo brīvvalsts un okupācijas gadu ģimnazistu Rīgu, kuŗu mūsu prozā ar saviem nostaļģiskajiem „Smīnētājiem" iezīmējis Valdemārs Kroders. Ilustrācijai te dažas drumslas no Jēgena „pirmās mīlestības":

Bij dziļa ziema
(Uz pavasaŗa pusi)
Laiks: krievu gads
Un vieta: Grīziņkalns.
— — — — — — — — — — — —
Laterna kā mēness spīd
Kupenās kā mākoņos.
Sniegā dzirksti
Pulkiem sīku zvaigžņu.
Lūpas silta elpa silda,
— — — — — — — — — — — —
Auksti pirksti drebot jūt
Pukstam siltu sirdi.
Nosalušu degungalu
Apsildu pie vaiga.
— — — — — — — — — — —
Ilgi, šķiet man, projām būts,
Zvaigžņu iela,
Zvaigžņu pulki,
Treju zvaigžņu republika!

It kā dziļdomu graudus skopā imažinisma manierē savā otrā krājumā sniedz Irma Bērziņa (mīt Vācijā). Taču skopvārdība arī var būt brīnum dažāda — jāiedomā, piemēram, Velta Sniķere. Bērziņas domas un izdomas savā ziņā nevainojamas, valoda it kā vieda un alliterācijām pieskandināta, un tomēr pie kāda „nemitas minamā" mani šīs vārsmas neaizskandina. Kā autore pati savu krājumu virsrakstā nodēvējusi, man tas patiesi liekas „Nopietnības lauks". Domāju, visai pareizu nojautu dod kaut vai tituldzejoļa pirmais pants:

Pliens sakni nemīl,
nav augsnei rada.
Skops.
Vējš sēklu projām nes.

No mūsu literatūras dāmām šai kontinentā lieliski otri krājumi parādījušies. Astrīdei Ivaskai un Ainai Zemdegai. Astrīdes Ivaskas valoda viņas „Ziemas tiesā" ir pati vienkāršība un dzidrums, un tās plūsma sākumā šķiet tāda, ka gribas laisties peldus uz muguras, aizvērt acis, lai lēnītēm nes — ūdenim, kalnēm, krastmalām smaržojot. Bet tad pēkšņi: valoda dzidra joprojām — un vēl gluži heksametriskā plūdumā — bet pēkšņi:

Slepenā pasaules sirds
velk mani tuvāk pie tevis,
upēm liek tecēt pret straumi,
ziedlapām pacelties galsos.
Slepenā pasaules sirds
laikiem liek tecēt pret tevi.
Es paceļu roku
un atvairu tavu seju,
es atvairu tevi,
bet atvara melnajā acī
tu stāvi atplestām rokām.

(Nobeigums sekos)

Pianists Valdis Treimanis Austrālijā

Kad šis raksts parādīsies laikrakstā, Valdis Treimanis jau būs savu Austrālijas turneju pabeidzis un atgriezies savā dzīvesvietā Čikagā, kur varēs atskatīties uz notikušo, piedzīvoto, pieredzēto un izjusto. Viņam, uroši vien, būs interesanti zināt, ko par viņa mūzicēšanu domā Austrālijā. Tāpat daudzajiem V. Treimaņa mākslas cienītājiem būs interese uzzināt, kā viņu mākslinieks uzņemts Austrālijā. Tādēļ šis raksts.

Nedomāju, ka Austrālijā būtu daudz kompetentāku mūzikas lietpratēju par mūsu mūzikas senioru Kārli Nīci. Tādēļ pēc V. Treimaņa otra koncerta Austrālijā, kurš notika Sidnejā (visur programma bija tā pati), izlūdzos K. Nīča vērtējumu. Viņš bija teica, ka koncerts viņam paticis, un tad turpināja:

— Valdis Treimanis iepriecinā-ja, kā programmā teikts, ar klavieprvizmojumu miniatūrā. Koncerta apzīmējums jau norāda, ka V. Treimanis nepretendē uz pasaules slavu, bet ar iejūsmu spēlē sava un klausītāju prieka dēļ. Bez jebkādiem mākslotiem efektiem, ar vienkāršu sirsnību viņš valdzina klausītājus. Mākslinieka m ir labi izkopta techni ka un spēcīgs piesitiens, kurš vietām bija, varbūt, pat drusku par spēcīgu, jo Latviešu nama zāles mazais fliģelītis vairāk dārdēja nekā skanēja. Instrumentu iespējas Austrālijas turnejā mākslinieka jāievēro, jo ar šim problēmām viņam nāksies sastapties visos latviešu centros.

Gaumīgi sastāditajā programmā bija tikai latviešu autoru darbi, un ikvienam latvietim būtu ieteicams nepalaist garām reto izdevību noklausīties šo koncertu.

Programmas pirmajā daļā dzirdējām Jāņa Mediņa 1., 8. un 12. dainu, Jāzepa Vītola „Silu-ctu" un „Vilņu dziesmu". (Nesaprotu, kāda iemesla dēļ Vītola vārds programmā bija vecajā ortografijā — Wihtols, ja arī visi pārējie koncerta programmā minētie autori, šķiet, ģandrīz visi dzimuši vecās ortografijas laikmetā). Alfreda Kalniņa „Prelūde", „Noktirne" un „Rudens", kā arī Haralda Berino „Balāde" — visi šie skaņdarbi, izņemot Berino „Balādi", vairākkārt jau dzirdēti, un V. Treimanis to izpildījumā nekā jauna nesniedza. Visās J. Mediņa „Dainās" un J. Vītola „Vilņu dziesmā", manuprāt, bija par daudz skaļuma. Patika A. Kalniņa „Noktirne" un „Rudens". H. Berino „Balādi" klausījos pirmo reizi, un tajā mākslinieķam bija izdevība parādīt daudzpusīgāku savu izjūtu skālu. Cik no vienas reizes dzirdēšanas iespējams vērtēt, „Balādes" mūzikālā uzbūve ir ļoti interesanta, un klausītājiem tā patika.

Programmas otrā daļā V. Treimanis spēlēja Arvida Žilinska „Dzimtenes ainavas" — „Idille", „Pļāvēji norā", „Pie strauta" un Labrenča tirgū", kā arī Eduarda Šēnfelda „Rapsodiju par latviešu tautas dziesmām".

„Dzimtenes ainavas", šķiet, ir viens no A. Žilinska agrākajiem jaunības darbiem. Žilinskis ir meistars dabā sadzirdamo skaņu atdarināšanā savās kompozicijās. Nepārprotami skaidri norā dzirdami pļāvēju izkapšu griezieni, bet darbā „Pie strauta" — ūdens burbuļošana. Ļoti ie spaidīgi reāla ir Labrenča tirgus knadas atdarināšana, kuŗā gan dažviet ieskanas krievu „častuš kas" motīvi no „Soročinskaja jarmarka", bet klausītājiem šādi mūzikāli joki patīk, un V. Treimanis tos atskaņoja ar nevainojamu izpratni. Cietākais mūzikālais niekste visā programmā, šķiet, bija E. Šēnfelda „Rapsodija par latviešu tautas dziesmām", kuŗā mūzikālais skaņu raksts ir diezgan moderns un prasa no atskaņotāja lielu technisku varēšanu, kuŗu V. Treimanis apliecināja ar slavējamu virtuoziāti, mūzikāli smalkjūtīgi izcelot kompozicijā ievīto tautas dziesmu motīvu burvīgumu.

Koncerta beigās, pēc nerimstošiem aplausiem, mākslinieks piedevās spēlēja brīnišķīgi daiļskaņīgu, šķiet, paša komponētu, miniatūru pēc „Pūt, vējiņi" motīva un atkārtoja „Labrenca tirgu"—

Sava novērtējuna beigās K. Nīcis lūdza izteikt mākslinieķam paldies par vērtīgo „Klavierviz-mojumu", kuŗu viņš gan negribētu saukt par miniatūru. K. Nīcis izteica arī cerību, ka tālā brauciena pūles arī materiāli atmaksāsies, jo citādi nebūtu cerību mākslinieku kādreiz atkal redzēt Austrālijā.

Manuprāt, pianistu V. Treimani mēs, varbūt, arī vēl redzēsim Austrālijā, bet par to, ka viņa pūles materiāli atmaksātos, es stipri šaubos. Cik varēja spriest no koncerta apmeklētāju skaita Sidnejā, tad izredzes nav spožas. Ar visiem goda vieniem, mākslinieka jauno kundzi ieskaitot, zālē bija mazliet vairāk nekā 100 klausītāju. Sidneju gan nevar ņemt par mērauklu, jo, pirmkārt, sidnejieši nekad nav bijuši „karsti" koncertu apmeklētāji, un, otrkārt, tai pašā dienā notika Apspiesto tautu nedēļas atklāšana, un pēc soļošanas un akta daudzi bija tā noguruši, ka pat ar labāko gribu koncertu vairs nevarēja noklausīties. Ja koncerts būtu noticis dienu iepriekš, ar kādu pussimtu vairāk, varbūt, varētu rēķināties.

V. Treimaņa koncerts pirms Sidnejas jau bija noticis Jaunzēlandē un Brisbenā. Bez minētajiem mākslinieks Austrālijā vēl koncertēja 6 gan lielākos, gan mazākos centros, bet pēdējais bija 27. jūlijā Pertā.

Ed. Smugajs

G. J. Bernans beidzis ar uzslavu Vindzoras universitāti ar būvinženieŗa grādu (B.A.Sc.) un saņēmis Kanadas pētījumu valdes 3600 dol. stipendiju maģistra grāda iegūšanai, bet vasarā savā speciālitātē strādās Hamiltonā. Viņš pieder pie korporācijas Lacuania saimes.

Dina Rauna

NUJORKA

Nujorka
EKSPLODĒ!
Tā nerimst — nemirst.
Tā neapstājas — nesastājas.
Nujorka
negul
nemostas,
Nujorka — kailā
kliedz
kauc
kūsā kvēlo kaist un —
EKSPLODĒ!
EKSPLODĒ!
Plosidama, plosidamās
draud sadegt
savā gaismas ātruma metabolismā.
Un es
sastingusi
izkūstu un saliedējos
EKSPLOZIJĀ — bez sākuma un bez gala.

Vai nevaloda ir stils?

Pirmajā Ziemeļamerikas latviešu preses darbinieku un literātu kongresā Elika Parkā pirmo divu dienu programmā ievērojamākā vieta bija ierādīta žurnālistikai. Pelnīti. Ja jau Pulicers sacījis, ka republika un prese pastāvēs vai kritīs kopā, tad tas vēl vairāk attiecas uz mūsu trimdas presi, jo kas gan notiktu, ja mums vairs nebūtu avīžu? Padomāsim nopietnāk par šo jautājumu!

Redaktors Alfrēds Vinčels programmā iepriekš neparedzētā, bet uz vietas improvizētā un brīvi runātā referātā par tematu „Vai nevaloda ir stils?", izpildot kongresa vadības vēlēšanos, vispirms pieskārās redaktora darbam vispār, konstatējot, ka gandrīz vienīgā nozare, kuŗā rakstu ir pāmpilnība, ir jubileju un jubilāru apraksti. Kā redakcijai, tā lasītājiem svarīgākie tomēr ir informātīva rakstura raksti, tā dēļ neviens redaktors nebūs noskumis, ja kāds jubilāra daudzinājums paliks redakcijai neiesūtīts. Arī lasītājos jubilāru slavināšana un kaut vai tikai pieminēšana izraisa vismazāko interesi. Organizācijas un draudzes laikraksta chronikas daļu cenšas izmantot „maskētu sludinājumu ievietošanai bez maksas, čakli piesūtot informāciju par paredzētajiem sarīkojumiem, lai pievilktu apmeklētājus, aprakstot iecerēto visai gleznaini un plaši, bet pēc notikuma nekādas ziņas vairs nesūta. Dažkārt rodas bažas, vai iepriekš plaši aprakstītais sarīkojums vispār noticis... Ir parasta parādība, ka raksti, kuŗos atreferēts kāds pavisam lokāla rakstura notikums, stipri jāīsina, protams, jālabo arī „stils" un valoda, it īpaši jubilāru un jubileju aprakstos, kuŗi parasti ir it kā medū apmuļļāti, skaidri rādot, ka te strādājis informātors, kas savā sirdī ir diletants - dzejnieks. Jubilārs ir dižens ozols, ko nenolauzīs trimdas vētras, kolonijas naminš — gaismas pils... Daudzi slimo ar liekvārdību. Raksti arī pārpilni ar nenoteiktiem jēdzieniem (reizē ar to pilnīgi nenozīmīgiem) — „sarīkojums bija labi apmeklēts", „zāle bija klausītāju pilna" u. c. Lasītājam šāda informācija neko nedod. „Labi" apmeklēts sarīkojums, atkarā no vietējiem apstākļiem, var būt ar 8 — 800 dalībniekiem, pat vēl vairāk. Cik īsti „labi" apmeklētā sarīkojumā bijis apmeklētāju, paliek nezināms, kaut rakstītājam to būtu viegli noskaidrot, pajautājot pie biļešu kases vai pašam izskaitot. Ja kādā centrā ar apm. 100 latviešiem sarīkojumā bija 50, tad katrs lasītājs sapratīs, ka tas bijis labi apmeklēts, bet ja Nujorkā no apm. 10.000 tautiešiem kādā sarīkojumā bijis 100, atzinums būs citāds. Un ko nozīmē „pilna zāle skatītāju"? Vai pilna zāle ar 50 vietām ir labāk apmeklēts sarīkojums par 300 klausītājiem 1000 vietu auditorijā? Vēl jaunāk, ja informātors, rakstot par garīgu koncertu, liriski apraksta saules spožumu, dvēseles prieku un klausītāju izjūtas, bet nepasaka, kas īsti koncertā dziedājis...

Redakcijas joprojām, it sevišķi no mazākajiem centriem, saņem ziņojumus, ka pirāgus cepusi „Kalniņš kundze", runu teicis „Bērziņš kungs". Katram cilvēkam ir arī priekšvārds, un latviešu presē, pretēji angļu, nemēdz lietot apzīmējumus kungs, kundze un jaunkundze, bet raksta pirms uzvārda priekšvārdu vai vismaz tā pirms burtu, bet uzvārda galotnē atbilstot latviešu pareizrakstības noteikumiem, izsaka „dzimumu". Tā kā daudzi iecirtīgi joprojām neatzīst sieviešu uzvārdu pareizu rakstību un piedevām sirgst ar saīsināšanas slimību, redaktoram ziņojumus jālasa, ka grāmatu pasniedza skol. Kalniņš. Vai tā bijusi skolotāja vai skolotājs, vīrietis vai sieviete, to redaktors var tikai minēt, ja attiecīgo personu pats nepazīst. Lai lasītājiem aiztaupītu mīklu minēšanu, šādai ziņai vieta var būt tikai papīrkurvī. Īpaši arī ziņai „mūsu draudzes mācītājs". Redaktors nevar zināt, kā sauc visu draudžu mācītājus, it īpaši vēl, ja nav minēts pat draudzes nosaukums, bet attiecīgajā kolonijā ir vairākas draudzes. Labs skaits rakstītāju neatzīst latviešu gramatiku, bet mācās no draudžu un sevišķi studenšu organizāciju apkārtrakstiem, kuros pasākts „jauninājums", ka uzvārds ir nelokāms, bet jāloka vienīgi priekšvārds, piemēram, Annai Kalniņš. Bet šo netikumu redaktors spēj vismaz labot.

Ieva Neimane, dzimusi Ligere, beigusi Makmāstera universitāti ar uzslavu četrgadīgo kursu vēsturē (Honours Degree). Ar saņemto Ontario provinces stipendiju viņa studijas turpina maģistres grāda iegūšanai.

Joprojām daudzi rakstītāji, pat ilggadēji un rūdīti informātori, par spīti nemitīgiem norādījumiem, neievēro elementārākos noteikumus manuskripta izveidošanā, ka jāraksta tikai uz vienas papīra puses, jāatstāj starp rindām lielākas atstarpas, lapas augšā, sānos un apakšā balta mala u. t. t. Redakcijā ienāk pat tādi „saskribelēti" manuskripti, kuŗi pat par uzmetumu vai t. s. melnrakstu nav uzskatāmi, pat izlasīt tos neiespējams, it sevišķi personu vārdus. Ir arī rakstītāji, kuŗiem „nav svarīgi", kā sauc kādu biedrību, ka tikai apmēram pateikts, bet, teiksim piemēram, DV apvienība

(Nobeigums 5. lpp.)

Imants Sakss

Tautas dziesmas Priedaines piesaulē

Nudžersijas latviešu biedrības rīkoto Ausmas Jaunzemes tautas dziesmu priekšnesumu izdevās noklausīties 12. jūlijā Priedainē. Jaunā dziedātāja krāšņā Tērvetes tautas goda tērpā atskaņoja pavisam 10 tautas dziesmu. Jākonstatē, ka Jaunzeme ir izpratusi galveno tautas dziesmas pamatlikumu un pamattikumu — vienkāršību. Līdz apnikumam, bieži bez redzamiem panākumiem, ir rakstīts par tautas dziesmas vienmērīgo un stingro ritumu, arī mūzikālo krāsu apvaldību. Šai ziņā klausītāji Jaunzemes priekšnesumā nepievilās, jo viņas tautas dziesmu tulkojumi izskanēja ne vien patīkamā atturībā, bet reizē arī siltā sirsnībā un gandrīz nevainojamā ritmiskā stingrībā, tāpat ļoti labā latviešu valodas dikcijā. Arī tīri ārējais priekšnesums bija vienkāršs un nepiespiests. Tīri formālajā tautas dziesmu izpildījumā saskatījām tomēr dažas piebildes, no kuŗām daļa attiecas kā uz tekstu, tā uz mūzikālās formas veidojumu.

Nav pamata un pavisam nav ieteicams atkārtot tautas dziesmas otras rindas melodiju, kā tas tika darīts dziesmās „Tek saulīte, tecēdama" un „Ziedi, ziedi, rudzu vārpa". Tāpat bija pamanāma t. s. ceturtās zilbes kļūda, kā arī tās pilnīgs iztrūkums trochaju dziesmās („uztaisiet man", „Daugavu — ", „vakaru —"), piemēram, „Ziedi,ziedi, rudzu vārpa", „Pūti, pūti,, ziemelīti" un „Brālīts mani cauri veda". Problēmas saskatījām arī vēl līdz dzijumiem neizdomātajā „Kade pārnāksi, bāleliņ", kuŗa, pēc Em. Melngaiļa uzskata, ir līdzīgu tautas dziesma. Šīs dziesmas refrēns ar vārdiem „ta-lā" ilustrē kādu līdzīgu novada putniņu, kas izdzied līdzīgu skaņu it kā ātras spārnu sasišanas impulsā. Pārmaini šo „ta-lā" uz „ai-jā" pavisam nav ieteicams. Arī dziesmas izpildījumā varēja vēlēties mazliet atturīgāku priekšnesumu, īpaši pēdējā pantā. Var jau saprast cenšanos šo pēdējo pantu pārveidot traģiskā noskaņā, taču galīgā traģēdija arī šīs dziesmas saturā neizveidojas, jo bāleliņš tomēr pārnāk mājās (kaut ar „sirmis"). Varam gan še runāt par dramatisku momentu, bet pēdējais neizpaužas ārējos efektos, drīzāk iekšējā pārdzīvojuma sastingumā. To grūti vārdos pateikt. Tas intuitīvi jāizjūt!

Vēl dziedone atskaņoja „Nāc nākdama, vasariņa", „Čuči, mana līgaviņa", „Ej, saulīte, drīz pie Dieva", „Kas dimd, kas rīb" (ar trideksni) un „Sidrabiņa lietiņš lija". It sevišķi pozitīvi jāizceļ abas pēdējās, kuŗās Jaunzeme teicami parādīja savas balss un mūzikālitātes raksturīgākās īpašības.

Kokļu pavadījumus izpildīja Baiba Dindzāne no Montrealas un Mārtiņš Aldiņš no Konektikutas. Dindzāne ar tikanu pavadbalsi pievienojās tautas dziesmā „Nāc, nākdama, vasariņa", kā arī dalījās kokļu pavadījumos kopā ar Mārtiņu Aldiņu. Par pēdējo kā koŗa diriģentu un kokļu un klarnetes solistu, arī ansambļa dalībnieku dzirdētas pozitīvas atsauksmes. Viņa priekšnesumā it sevišķi spilgti izcēlās „Nāc, nākdama, vasariņa", „Pūti,pūti, ziemelīti", „Kus dimd, kas rīb" un „Sidrabiņa lietiņš lija". Mazāk iezīmīga šķita „Čuči, mana līgaviņa", un ir jautājums, vai šī dziesma sevišķi piemērota koklēšanai. Blakus minot, būs tomēr vienreiz jāpiezīmē, ka gailītis latviešu tautas dziesmā ne vienmēr saprotams kā cēlais un lepnais mājputns, bet kā daudz kas vairāk. Par šī vārda tīri seksuālo nozīmi savi noteikti un īpati uzskati bija rakstniekam Antonam Austriņam, kas tos publicēja kādā 1933. gada žurnāla „Atpūta" numurā. Tas pats sakāms par rotaļu „Kur tu teci, gailiti manu". Paskatieties vien, kā to rotaļu dejo!

Atgriežoties pie temata, jāapliecina, ka ar Mārtiņu Aldiņu (mācījies pie kokļu meistara komponista Andreja Jansona) mums radies inteliģents un nopietns altviešu kokļētājs. Tikai viņa nesen iesākto latviskās mūzikas ceļu pārtrauc karavīra gaitas ASV armijā. Kade pārnāksi, bāleliņ?

Visumā šis bija patīkams brīdis latviešu tautas dziesmu pasaulē, ko pastiprināja apziņa, ka jaunie latviešu mākslinieki pret tautas garīgās kultūras dārgliētām izturas ar daudz lielāku cieņu un ievērību nekā daži viņa vecākie kollēgas. Saskaitīju ap 80 klausītāju, kas neskopojās aplausiem un ziedu pušķiem.

Pēteris Aigars

NEMIRSTĪGAIS NEMIERS

ROMĀNA „ATKUSNIS SĀKĀS OKTOBRĪ" II DAĻA

(14. turpinājums)

Kad viss bija sabāzts ceļa maisā, Česlavs saskatījās ar Imri. Kādus vārdus taču vajadzēja teikt. Visa ziema pavadīta kopā. Kaut arī viņi bija pretēji raksturi, tomēr kaut kas, likās, vienoja.

„Uz neredzēšanos, draugs," teica Česlavs, sniedzot roku.

Imres sejā atplauka smaids.

„Nesaki uz neredzēšanos. Mēs tevi neizraidām. Tas viss lietderības un drošības labad," Imre taisnojās.

„Es visu tagad saprotu. Paldies par visu. Aizbraucu bez rūgtuma. Es tagad zinu, ka revolūcija nav karogi, dziesmas un gavīles, bet asinis, mokas un nāve."

„Ir labi, ka tu aptver īstenību. Nesaki uz neredzēšanos. Mēs, varbūt, viens otram būsim vajadzīgi, tikai sargies, lai tava sirds nekļūtu par tava prāta saimnieku. Sajūsma mūsu gadsimtā vairs neder. Tikai aplēsums, savu un pretinieka spēku pareiza izvērtēšana. Brauc vesels. Atraksti uz tēva adresi. Viņam var rakstīt, tikai apdomīgi ar vārdiem. Un sveicini savu līgavu. To mantojumu, kuŗu atstājusi lēdija, labāk aizmirsti. Tu neesi lielu mantojumu saņemšanai dzimis. Tev jāaug, jāaug..."

„Esmu jau no tā domās atteicies. Mantojums pienākas poļu karavīru bāriņiem. Te ir mana adrese Oksfordā," Česlavs steidzīgi izplēsa no piezīmju grāmatiņas lapu un rakstīja. „Paglabā to."

„Paldies tev," Imre lapiņu paņēma. „Mēs viens otram nepazudīsim. Oktobŗa pali ir beigušies, bet kādreiz tie būs martā. Dzīvo vesels."

Pie durvīm klauvēja. Uz sliekšņa stāvēja leitnants. Viņa sejā bija nepacietība.

„Mums jābrauc," viņš strupi teica.

Česlavs vēlreiz pārlaida skatienu mazajai jumta istabiņai, kuŗā bija pavadīta, varbūt, nozīmīgākā ziema viņa mūžā, un, pamājis Imrem, sekoja ar saini kreisajā rokā vedējam lejup pa kāpnēm. Lejā jau gaidīja garīdznieks un kapteinis Kovačs, arī Imre viņam sekoja.

„Laimīgu ceļu, Balatona ezers sveicina!" kratīja roku kapteinis.

„Tas Kungs lai stāv tev klāt tavos ceļos!" klusi runāja garīdznieks. Viņš pacēla rokas. Durvis jau vērās uz āru. Pirmais gāja leitnants. Garīdznieks, kapteinis un Imre palika pie mājas kāpnēm stāvot. Česlavs pēc brīža atskatījās. Visi trīs māja ar rokām.

Zem kājām ņirkstēja celiņa grantējums. Leitnants gāja lieliem karavīra soļiem. Jo tālāk viņi gāja, jo vairāk pazīstamais mājas siluets ietinās rīta krēslā. Tikai koki šalkoja, pavasara gaidu pilni. Cēlās vējš. Balatona ezers sūtīja sveicienus.

4.

ROBEŽPĀREJA

Pie vasarnīcas vārtiem stāvēja dubļiem nošķiests zaļas aizsargkrāsas vecs krievu limuzīns. Ištvans Kerijs norādīja uz vietu auto priekšējā izsēdētajā sēdeklī un pats nosēdās pie stūres. Motors iedrebējās, iedūcās, reizi apdzisa, tad sāka no jauna strādāt, un viņi slīdēja gar pašu Balatona ezera krastu pa līdzenu ceļu, kam abās pusēs auga papeles. Robežsargu virsnieks Kerijs sākumā bija tikpat mazrunīgs kā pirmās tikšanās brīdī. Viņš tikai laiku pa laikam aizdedzināja cigareti, reizi pat piedāvāja Česlavam, bet tas papurināja galvu.

„Pateicos, nesmēķēju..."

Mašīna dūca un dārdēja.

„Piedodiet, aizmirsu, ka jūs nesmēķētājs."

Atkal auto traucās uz priekšu. Bija jāapbrauc ezera gals, lai tad, šķērsojot nelielos kalnus, tuvotos robežai cauri vīnu un kukurūzas laukiem.

Česlavs Dombrovskis atlaidās mīkstajā atzveltnē un raudzījās gleznainajos ezera krastos. Viņš bija iekšēji pagaidām samierinājies ar savu negaidīto pārvietošanos, kaut sirds sila pēc Polijas. Pa reizei viņš pavērās mašīnas vadītājā: tā sejā ēnojās jau iepriekš pamanītā rēta. Bija pagājusi kāda pusstunda, pelēkā mijkrēšļa gaisma jau izvērtās par gaišu rītu. Ištvans Kerijs atkal aizsmēķēja un tad iesāka:

„Patiesībā es jūs apskaužu," viņš teica, nospiezdams gāzes pedāli. Mašīna sāka auļot pret kalnu. „Labprāt dotos jums līdz, bet mājās paliek sieva ar diviem maziem bērniem. Kur es tāds tveršos ārzemēs? Man nav nekāda amata; izņemot savu un krievu valodu, citas nezinu. Kam vajadzīgs Rietumos robežsargu virsnieks? Nevienam. Vai man nav taisnība?"

Viņš palūkojās cieši Česlavā. Šis cilvēks sprieda pavisam pareizi.

„Zināmā mērā — jā. Pārstādīti koki tik viegli neiesakņojas, un daži nikuļo un nīkuļo, kamēr nokalst. Es zinu, kā veicies maniem tautas brāļiem, kas bija otrā pasaules kaŗā cīnījušies britu armijā. Daži tikuši uz zaļa zara, bet lielākā tiesa dzīvo no rokas mutē," atzinās Česlavs Dombrovskis. „Uz priekšu tiek vai nu ļoti spējīgie, vai arī ārkārtīgi negodīgie, pārējiem šajā pasaulē jāēd dienišķā maize, sviedrus un asaras lejot."

Dombrovskis pētīja auto vadītāju.

„Gluži manas domas. Turklāt — ko es varu labu darīt saviem ungāriem, atstājis savu zemi? Pat neviens neuzdrošinātos jūs pārgādāt pār robežu. Zināms risks arvien ir, bet ja zinu, ka cilvēkam jāpalīdz, tad neraugos uz briesmām. Mans tēvs bija ogļracis, viņš visu mūžu nostrādāja raktuvēs un nekad nepameta biedrus briesmu brīdī. Mēs ar māti dažu labu vakaru gaidījām, nezinādami — pārnāks vai nepārnāks, kaut raktuvēs bija kaut kas gadījies, un raktuvēs katru dienu kaut kas gadās. Bet vecais Lašlo Kerijs arvien pārnāca, kādreiz pēc pusnakts, kad vajadzēja atrakt aizbērtos darba biedrus. Turklāt viņš nekad par to nekurnēja un arī nelielījās. Kad māte viņu tincināja, ka nav laidis nekādu ziņu, lai mājās nebūtu uztraukuma, tad viņš arvien, sūkdams savu garo pīpi, atbildēja: Jums mājā jumts uz galvas nesagāzās, bet tur apbērtajiem gan varēja uzgāzties jauni akmeņi, un tad viņu vairs nebūtu. Cilvēks ir piedzimis, lai dzīvotu tik ilgi, cik viņam nolikts, nevis lai kāda nevajadzīga negadījuma dēļ šķirtos no dzīvības."

Robežsargu virsnieks paraudzījās jautājot uz Česlavu.

„Raugāties, kāds rīts, kā pirmie saules stari apspīd Badačonas pakalnus. Ielejās vēl ir krēslā tītās, bet arī tur drīz spīdēs saule un zemnieki dosies vīna kalnos pārbaudīt vīna stādus: kuŗi izturējuši ziemas salu un kuŗi vairs nedzen atvases. Tā ir mūsu zeme, mazā, mocītā, bet nepakļaujamā zeme. Kā es drīkstētu viņu pamest nedienās?... Jūs dzirdējāt garīdznieka svētrunu. Viņš parasti, kā visi veci cilvēki, daudz runā, bet maz vairs spēj darīt. Ar runāšanu vien mēs nekā nepanāksim."

Braucējs piespieda gāzes paminu.

„Taču cilvēkam valoda ir dota, lai apmainītu domas, lai paustu savus uzskatus," iebilda Česlavs Dombrovskis, raudzīdamies krāšņajā dabas ainavā.

(Turpinājums sekos)

Pūķis, dārdoņa un graciozas meitenes

ALVILA VĪTRUPA TORONTO STARPTAUTISKĀS KARAVĀNAS DIENASGRĀMATA (4)

Jau no tālienes uzmanību saista neganta bungu dārdoņa un citu sitamo instrumentu klaboņa, kuŗai neesot, varētu domāt, ka noticis satiksmes negadījums, jo redzamas arī divas policijas patruļas mašīnas. Bet ielas malā stāv arī karavānas autobuss, kamēr krietna ļaužu pūļa vidū lokās un raustās neparasts „radījums". Uzmetot tam tikai vienu skatienu, kļūst skaidrs, ka sasniegts ķīniešu centrs HONGKONGA, kuŗa priekšā uz ielas notiek trokšņainā pūķa deja. Nav tomēr laika apbrīnot šo nezvēru, kuŗa ķermenim gan četras cilvēka kājas, jo jāizmanto izdevīgais brīdis, kamēr „karavānisti" priecājas par pūķi uz ielas un telpas tukšas, lai iegūtu vīzu — sarkanu ķīniešu burtu iespiedumu — un skatītāju solos netraucēti fotoaparātā izmainītu filmu. Neesmu to paguvis, kad jau tuvojas dārdoņa, kļūstot arvien skaļākai: pūķis pametis ielu un ielokās zālē. Brīdi dārdīgais troksnis gandrīz vai plēš ausu bungādiņas pušu, tad pūķis nomet savu „ādu" un rīboņa spēji aprimst. Bet — arī filma fotoaparātā jau apmainīta.

Programmā nav vairs negantu trokšņu, to vietā stājas īpata un liega ķīniešu mūzika, kuŗas pava-

Graciozās dejotājas ar puķu groziņiem ķīniešu nacionālajā centrā „Hongkongā." Foto: A. Vītrups

dījumā acis priecina graciozas jaunas meitenes. Divas vijīgās kustībās dejo ar puķu groziņiem rokās, cita ķīniete uzstājas ar efektīvu lenšu deju, ļaujot tām virpuļot gaisā un tīties ap ķermeni, kurš brīžiem, liekas, savukārt vijas ap lentēm. Tad kārta divām citām, pat eiropieša acīm daiļām ķīnietēm parādīt kustību graciozitāti. Programmas nobeigumā demonstrē filmas par Ķīnu, ķīniešu dejām un tradicijām.

Hongkonga visumā iekārtota gaumīgi, tomēr nesniedz pārāk daudz skatāmā, sevišķi izstrādājumu ziņā. Demonstrē gan dažādu rokdarbu darināšanu. Toties bagātīga izvēle ir suvenīru stendā — daudz dažādu rakstu̦rīgu nieciņu. Vislielāko piekrišanu gūst balta zīda lentīte, uz kuŗas pārdevēja ķīniešu burtiem veikli uzzīmē (mūsu uztverē pagrūti teikt, ka uzraksta) iegādātāja priekšvārdu. Liela vērība veltīta arī tūrisma veicināšanai, bagātīgi piedāvājot daudzveidīgus prospektus par Hongkongu. Vilšanos piedzīvo tie, kas cerējuši iebaudīt kādus raksturīgus ķīniešu gardumus. Tādu nav, jāapmierinās ar parastām sviestmaizēm un kafiju vai ēdieniem, kuŗi dabūjami katrā pilsētas ēdnīcā. Visumā apmeklējums Hongkongā tomēr atzīstams par interesantu.

Tālākais ceļš ved uz „bijušo Spāniju", kur dienu iepriekš acis valdzināja temperamentīgās „Madrides" flamenko dejotājas. Tagad šī vieta pilnīgi pārvērtusies, telpa kļuvusi gandrīz nepazīstama, šaurums un saspiestība vērtusies plašumā. Te ir otrs poļu centrs ZAKOPANE, kuŗa vīzā gan tikai lasāms „Polish Combatants Association in Canada, Toronto Branch". Jāsaka, ka „Zakopane" ir tikpat maz raksturīga kā jau iepriekš apmeklētā „Varšava", arī še apmeklētājam nevar būt patikas uzkavēties ilgāk, arī še virtuve piedāvā tikai ikdienišķo, nekā speciāla, kas liecinātu par poļu gastronomijas īpatībām. Suvenīru stends trūcīgs, tas pats sakāms par ne-

daudzajiem izstādījumiem. Nosaukumu „Zakopane" attaisno vienīgi dekorācija pie sienas, kas rāda kalnus ar tauvu gondolu, bet, ka apmeklētājs ienācis „Polijā", liecina tautas dejotāju pāris, gan īsti temperamentīgs. Nepazīstu poļu dejas, bet mazurka tā nav; varbūt krakovjaks, taču tikpat labi iespējams, ka tā kāda vispārībai pat nosaukuma ziņā mazāk zināma deja.

Kaut ungāru centru BUDAPEŠTU apmeklēt ir kollēgas uzdevums, ir tomēr kārdinājums upurēt dārgo laiku un kaut mirkli iegriezties tur, kur jādomā par puštu un smeldzīgām čigānu vijoļu skaņām. Kollēga savā rakstā par „Budapeštu" (skat. LA 19. jūlija numurā) jūsmo, es tomēr izjūtu zināmu vilšanos. Vispirms jau kā karavānas vīzu kollekcionāram ne sevišķi patīk, ka pasē iespiež zīmogu „Toronto Hungarian House". Izstādīti dažādi izstrādājumi un priekšmeti, pat veselas istabu iekārtas, milzīgs eksponātu skaits: visur, kurp vien vēršas acis, kaut kas redzams. Bet — tas rada pārliekas sablīvētības iespaidu, pamatīgākai apskatīšanai ar stundu nepietiek. Toties suvenīru stendā galvenokārt porcelāns, maz ungāriem raksturīgu lietiņu, no kuŗām kādu gribētos mājās pārnest. Priekšnesumu nav, tiem pieblīvētajā zālē arī nebūtu vietas. Žēl, jo būtu jauki noskatīties čardaša dejotājos, puštas čigāniem uz savām burvju vijolēm spēlējot pavadījumu. Vienīgi mūzika no neredzamiem skaļruņiem nemitīgi pāršalc zāli. Dzirdamas vismaz tipiskas, arī bieži pazīstamas ungāru melodijas, kuŗas it kā raud un gavilē reizē.

Kaut kādu iespaidu par Ungāriju redzamais un dzirdamais jau nu dod, bet no daudzinātās puštas ar tās ļaužu temperamentu un bezbēdīgo dzīvesprieku nav ne miņas. Vai tādēļ, ka pašreiz, komūnisma jūgā, arī puštā kūsājošais prieks nav īsts, vairāk tikai „show", kā saka šai kontinentā? Pēkšņi rodas vēlēšanās stiprināties ar īstu ungāru gulašu, krietni piparotu, smaržīgu, bet tieši gulaša šai brīdī nav, jāapmierinās ar Debrečinas desu un tokajieša glāzi. Ēdienu kartē gan piedāvāti nepazīstami gardumi — Ujhazi tynkleves zöldsegevel (cāļa maize ar saknēm) un Töltöt kolozsvary kaposta ((„kaut kas" ar kāpostiem), bet dabūjami nav arī šie ēdieni. Bez desām ir vēl tikai Doboša torte, dažādi cepumi un maizītes. Toties ungāru vīnu izvēle liela. Laba vīna draugi še varētu stundām sēdēt, klausoties mūzikā, Ungārijas skaistuma un īpatību meklētājam uz to prāts nenesas.

Diena, pareizāk — agrīna nakts, beidzas ar vilšanos, kuŗa dzemdina dusmas. Karaību salu iemītnieku centrs THe ISLANDS nav nekas cits kā vienīgi restorāns ar tādu pašu nosaukumu, kuŗā naudu var izdot arī jebkuŗu citu vakaru cauru gadu... Savādi jau liekas, ka pie ieejas paskaidro: nav vairs vietu, jāpagaida... Izrādās, ka ievilināti tik daudzi karavānas dalībnieki, ka pie restorāna galdiņiem aizņemtas visas vietas. Apmeklētāji sūc kādu dzērienu un kaut ko gaida. Bet — nesagaida nekā. Ar lielām laika atstarpēm mežonīgas skaņas uzdimdina salinieku kapella, tad publika var pakratīties t.s. dejās, mazajā laukumiņā gan nepakustot no vietas. Tas arī viss... Ak jā, var pasūtināt jaunu dzēriena glāzi cerībā, ka kaut ko tomēr rādīs, un — ļaut restorāna īpašniekam nopelnīt uz karavānas rēķina vēl vairāk, jo ievilināto apmeklētāju netrūkst. Netrūkst arī viesmīļu, kuŗi tūlīt piesteidzas kā žigli vanagi, tikko uz kāda galdiņa redzama tukša glāze. Viesmīļus izrīko patukla matrona, kuŗas acis nemitīgi šaudās uz visām pusēm: tikko kāds pienācējs apsēdies pie galdiņa un nekavējoties nav pamājis viesmīlim, tā matrona klāt un noprasa, ko vēlas pasūtināt, tad izpalīdzīgi ienācēja vietā piesauc viesmīli... Vēlos vismaz nofotografēt šī krāpšanas centra skaļo „iedzimto" kapellu, tad izšķirties, vai ko pasūtināt, vai arī tūlīt atstāt šo „oazi", kuŗai karavānas ietvaros un maršrutā noteikti nebūtu vietas. Kamēr gaidu izdevīgu momentu „šāvienam" ar kameru, matrona pagūst uzmākties trīs reizes! Tikai no kabatas izvilkta preses karte liek viņai atkāpties... Beidzot miers, bet tas nemazina vilšanos, tikai vēl vairāk kveldina dusmas par šo „etnisko centru".

Salīdzinot to ar citiem, apzīmējumi nekaunība un maldināšana ir pavisam maigi jēdzieni. Ja citi centri izdevuši lielāku vai mazāku naudu, lai apmeklētājiem kaut ko parādītu un sniegtu, šis restorāns nav izdevis ne centa. Burtiski! Vienīgi nopelna. Ja neskaita karavānas plakātu pie durvīm, kas saņemts bez maksas, un pārdodamās karavānas pases, par kuŗām saņem procentus, šim „etniskajam centram" nav nekā kopīga ar karavānas ideju, būtību un nolūkiem. Tas nav atļāvies pat pāris dolaru, lai izgatavotu īpašu vīzas spiedogu, bet iespiež pasē savu parasto restorāna zīmogu. Saīgušam dodoties mājup, uzvirmo neatbildams jautājums: ja jau karavānas organizētāji šo vietu pielaiduši kā „etnisku centru", kādēļ līdzīgas karavānas dalībnieku maldināšanas, apmānīšanas un pievilināšanas iespējas un tiesības nav dotas visiem pārējiem Toronto restorānu īpašniekiem, kuŗu vidū tāpat ir dažādu tautību piederīgie? Jeb vai karavānas organizētāji spēj uz šo jautājumu atbildēt? Tādā gadījumā būtu patiešām interesanti šo atbildi dzirdēt!

Rīts esot gudrāks par vakaru, saka pazīstams teiciens. Tādēļ vismaz jācer, ka nākošais vakars nebeigsies ar tādu pašu izjūtu disonanci un vilšanās īgnumu kā nule aizvadītais.

Alvils Vītrups

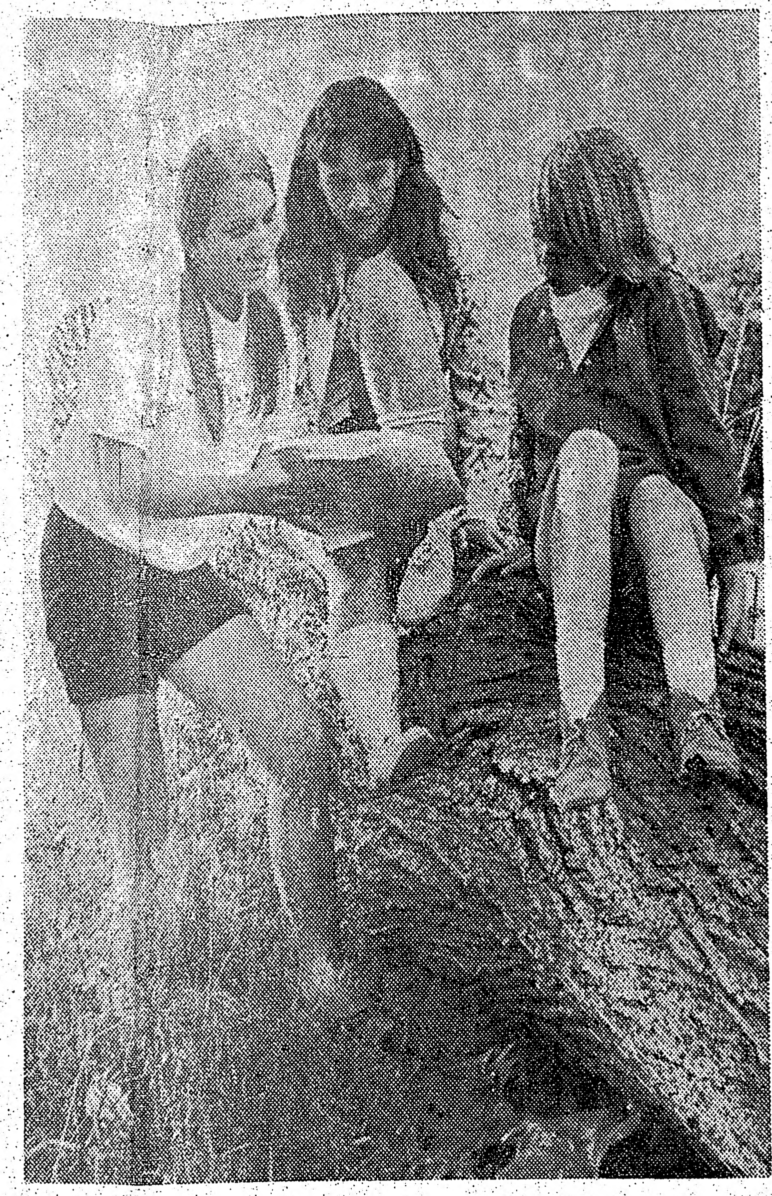

Lomu sadale brīvdabas teātŗa izrādei „Princese Gundega un karalis Brusubārda" uz celma Sidrabenē: no kreisās — Rita Gribusta, Sabīne Knostenberga un Alda Stafecka. Izrādes diena vēl nav zināma. Foto: J. Ligers

Princese Gundega ieradīsies Sidrabenē

Gribas jautāt: vai atceraties Annas Brigaderes pasaku lugas „Sprīdītis", „Maija un Paija" un „Lolitas brīnumputns"? Šo jautājumu izraisīja kāda saruna bērnu vasaras nometnes atklāšanas dienā Sidrabenē, kad atmiņā atausa kādreizējās brīvdabas izrādes, kuŗas slavējamā režijā un izpildījumā bija skatāmas pilnā garumā. Sevišķi labi atmiņā palicis „Sprīdītis". Šos uzvedumus iestudēja Dagmāra Jaunzemā, kuŗa toreiz, pirms pieciem vai sešiem gadiem, kad darbojās par vadītāju Sidrabenē, vēl bija Dagmāra Gribusta. Tad vairākus gadus brīvdabas izrāžu vairs nebija, izņemot tradicionālos Jāņu uzvedumus, jo vienkārši neradās cilvēki, kas vēlētos uzņemties grūto uzdevumu īsajā nometnošanas laikā Sidrabenes vasaras nometnes bērnus „iztaisīt par aktieŗiem".

Tādēļ patīkams pārsteigums bija ziņa, ka šovasar Sidrabenes brīvdabas skatuvē atkal parādīsies liels darbs — Annas Brigaderes „Princese Gundega un karalis Brusubārda". Lugas sagatavošanu un režiju uzņēmusies Toronto latviešu ģimnazijas šāgada absolvente un drāmatisķā pulciņa dalībniece Rita Gribusta.

Meklējot „vaiņigo", atradu viņu aiz meiteņu nometnes teltīm, jau pirmajā nomtņošanas dienā sadalot lomas un sarunājot tēlotājus izrādei. Īsā sarunā ar Ritu Gribustu, kuŗa nometnē darbojas arī par vadītāju, noskaidrojās, ka viņai izdevies sameklēt iecerei piemērotus 20 nometnotājus un vadītājus, kuŗi, tēlojot gan atsevišķas, gan dubultlomas, varētu izrādes smagumu iznest uz saviem pleciem. Lugu brīvdabas izrādei pārstrādājot viņas tēvs (kas gan nepazīst Toronto latviešu biedrības pārstāvi tās sestdienas skolā un biedrības bijušo priekšsēdi Andreju Gribustu?! — Ref.). Lielā pasākuma iecerētāja izteica cerību, ka palīdzību un atbalstu neliegs Toronto latviešu profesionālie skatuves gaismu un dekorāciju meistari (kā tas bija „Sprīdīša" izrādē). Visas zīmes rāda, ka darbs izdošoties, jo sameklētie tēlotāji lomas uzņēmušies ar lielu prieku, tāpat nometnes vadībā nākot talkā ar padomiem un technisko palīdzību. Tad nu pēc četru vai piecu nedēļu darba sniegsim kā lielajiem, tā mazajiem skatītājiem izrādi, un es domāju, ka tā patiks visiem," ar smaidu, enerģiski atsākot pārtraukto darbu, šo sarunu Sidrabenes nometnes atklāšanas dienā pabeidza Rita Gribusta.

J. L.

Bērnu svētkos Saulainē no 1.—4. augustam mazie apmeklētāji varēs izpriecāties uz jaunā, tikai nesen iekārtotā trampolīna, kuŗu uzņēmumā izmēģina vasaras nometnes dalībnieki.

Foto: A. Brumelis

Jēzus sacīja:
„ES ESMU CEĻŠ, PATIESĪBA UN DZĪVĪBA; NEVIENS NETIEK PIE TĒVA, KĀ VIEN CAUR MANI".
Jāņa ev. 14:6.

Klausaities latviešu garīgos raidījumus katru svētdienu plkst. 9 no rīta un 2.45 p.p. no Niagaras (WHLD — 1270) raidītāja.

TORONTO ZIŅAS

● Bērnu svētkus Saulainē, kas notiks no 1. — 4. augustam, ievadīs 1. augustā plkst. 8 vakarā, kad demonstrēs filmas par Saulaini, gan arī 2 stundu ilgu filmu pieaugušajiem. Bērnu svētkus 2. augustā plkst. 4 pēcpusdienā un pēc tam arī bērnu darbu skati atklās prof. E. Reinbergs, bet plkst. 7.30 vakarā notiks bērnu masku balle, kuŗā visiem dalībniekiem maskas obligātas. Labākās godalgos. Ballē paredzētas rotaļas un tautas dejas, kuŗām akordeona pavadījumus spēlēs A. Pērkons. Svētku kulminācija būs svētdiena, 3. augusts, kad plkst. 10 rītā archibīskaps A. Lūsis un evaņģelists M. Ozoliņš vadīs brīvdabas dievkalpojumu pie Kritušo kaŗavīru pieminekļa, pēc kuŗa nometnes pļavā sāksies nometnotāju priekšnesumi, bet plkst. 2 pēcpusdienā „Expo Saulainē" — dažādas nodarbības stendos, kur būs domāts kā par mazajiem, tā lielajiem pēc principa „par mazu naudu lielu baudu". Protams, netrūks arī desu, ūdensklin̦ģeru ar kāpostiem un daudz kā cita, būs pat latviešu grāmatu galds. Plkst. 6 Saulaines un Sidrabenes jaunieši sacentīsies volejbolā, bet plkst. 8.30 vakarā notiks lielais ugunskurs, veltīts Cēsu kauju atceŗei un Skolnieku rotai, kuŗu vadīs Kanadas latviešu skautu jendas pr-ks E. Dāvidsons. Pēc ugunskura deja. 4. augustā plkst. 10 rītā sāksies sporta sacensības. Balvas paredzētas ne vien sekmīgākajiem dalībniekiem sporta sacensībās, bet arī labākajiem meiteņu un zēnu rokdarbiem. Nometnotāji zīmējuši svētku plakātus, no kuŗiem labāko tāpat godalgos.

● Sidrabenē 27. jūlijā paredzētie bērnu svētki spēcīgā lietus dēļ, kas nerima gandrīz visu dienu, nenotika. No Saulaines atbraukušie viesi un citi apmeklētāji, kuŗi nebija bijušies lietus piedalījās māc. A. Čopa vadītajā dievkalpojumā ēdamzālē un pēc tam pakavējās tautas dejās un rotaļās. Bērnu svētki atlikti uz 10. augustu.

● Saulaines regulārajos ugunskuŗa vakaru priekšnesumos arvien vairāk sāk iedzirkstīties humors, možums un izdoma. Dziesmu melodijām pareizo toni „uzņem" meiteņu grupas vadītāja Rita Baruša — „Jātur tikai līdz". Priekšnesumus vada viesis — evaņģelists M. Ozols. Labi padevušies parasti ir Barušas vadītie mazo meiteņu sniegumi. 26. jūlija ugunskura vakarā prieks noskatīties bija vidējā vecuma zēnu „pirts tēlojumu" — izģērbšanos ugunskura siltumā gandrīz līdz „pirts formai" un atmiekšķētajā atmosfairā tādas „brīvākas valodas", kas sirsnīgi izsmīdināja visus klātesošos. Tik tīru un skaņu dziedāšanu pareti nācies dzirdēt, ar kādu iepriecināja savās lomās iejutušies pirtnieki. Nobeigumā skatītājiem ar aplausiem vajadzēja izteikt savu spriedumu par katru izpildītāju grupu. Kā bērniem, tā pieaugušajiem „pie sirds iet" evaņģelista M. Ozola pasaku un teiku stāstījumi, kuŗi ar savu nesamākslotību izrisina pamatdomu, ka tikai labi darbi un nodomi drīkst vadīt cilvēka dzīvi. Ugunskura vakaru pabeidza Lāčplēša un melni - sarkanā bruņinieka cīņu stāstījums, bet svētdienā — par dzīvības vainagu, kuŗu meklējuši divi brāļi: labo darbu veicējs dzīves galā to atradis savā sirdī, bet mantrausis savu laimi apracis zem kapakmens. Nedēļā, kuŗa beidzās 26. jūlijā, Saulainē nometnoja 58 bērni. Talcinieki A. Luca vadībā uzlaboja 100 m skrejceļu un augstlēkšanas ieskriešanās vietu.

● Sidrabenē Hamiltonas meiteņu kvinteta Rota tautas dziesmu koncertu 20. jūlijā noklausījās vairāk nekā 200 dziesmu draugu, kas atsaucīgi uzņēma labi sagatavoto un izpildīto programmu. Pirms koncerta rīkotāji sirsnīgi pieminēja kvinteta vadītāju Almu Skudru—Kārkliņu, kuŗa pēc sekmīgas operācijas turpina atveseļošanos Hamiltonas slimnīcā. Viņai nosūtāmo ziedu velti „paVadīja" drīzas atkalredzēšanās aplausi. Programmas izpildījumā piedalījās Dace Kārkliņa, Māra Ezerkalne, Skaidrīte un Vija Darkēvica, Māra Alksne un Valda Andersone. Ziedu veltes saņēma arī trīs dziedātāju klātesošās mātes.

● Arī pēc bērnu svētkiem Saulainē nedēļu nogalēs paredzēti sarīkojumi, kuŗi domāti ne tikai nometnotājiem, bet spēj saistīt arī visu interesi. 9. augustā paredzēts ugunskura vakars ar tematu „Bērns mežā", 15. augustā — nometnotāju talantu vakars, 16. augustā — filmu izrāde, bet 23. augustā — nometnes nobeiguma ugunskurs.

● Sidrabenes īpašās jaunatnes nometnes „Trejdeviņi padomiņi" organizētāji sadarbībā ar Sidrabenes pārvaldi vasaras nometnes slēgšanas dienā 30. augustā rīko bērnu nometnes bijušo darbinieku pulcēšanos, aicinot tajā piedalīties arī visus bijušos un šīs vasaras komandantus, vadītājus, saimniecības un medicīnisko personālu ar piederīgajiem un draugiem. Šai sagaitā ielūgti arī kaimiņu Saulaines nometnes dalībnieki, komandanti un vadītāji, tāpat visi pārējie jaunieši un pieaugušie. Nav precīzu ziņu, cik jauniešu Sidrabenes vasaras nometnēs vispār piedalījušies, bet domājams, ka 18 gadu laikā, ieskaitot arī Latviešu sporta apvienības Kanadā rīkoto nometni Stritsvillē, īsāku vai ilgāku laiku Sidrabenes nometnē uzturējušies krietni vairāk nekā 5000 dalībnieku. Sagaitas - salidojuma programmā paredzēta dalībnieku sapazīšanās, mūzikāli priekšnesumi un deju vakars, pēc tā ugunskurs, kuŗu pārmaiņus vadīs bijušie komandanti un citi šīs nozares speciālisti. Ieejas maksa paredzēta 1 dol., bet bērniem brīva.

● Sākusies biļešu iepriekšpārdošana spāņu autora Alfonso Paso komēdiju „Bacilis vai niķis?" kuŗu Anša Tipāna režijā savai šīs vasaras turnejai pa Ziemeļameriku iestudējis Losandželosas latviešu ceļojošais teātris. Izrāde Toronto notiks 6. septembrī plkst. 7 vakarā Bickford Park vidusskolas zālē. Biļetes iepriekšpārdošanā dabūjamas DV grāmatnīcā Latviešu namā (491 College St.) vai pasūtināmas pie Intas Purvas (tālr. 481-6973).

● Sv. Jāņa draudzē salaulāts Uldis Alberts Deiviks no Mančestras, Masačuzetā, ar Editi Gundegu Podnieci. Jaunais pāris apmetīsies uz dzīvi ASV.

Anglijas latvieši gatavojas ceļam uz Toronto

Lielu interesi par Kanadas latviešu 5. dziesmu svētkiem nākošajā gadā Toronto izrādījuši tautieši Anglijā. Viņiem zināmas grūtības gan sagādā pastāvošie valūtas ierobežojumi, kuŗi katram tūristam ļauj izvest ne vairāk par 50 mārc. gadā. Šai sakarā dziesmu svētku rīcības komitejai ierosināts atļaut Anglijas latviešiem ieejas kartes svētku sarīkojumiem iegādāties Anglijā vietējā valūtā. Rīcības komiteja jau apsolījusi svētku laikā brīvu apmešanos no Anglijas iebraukušajiem dziedātājiem un dejotājiem. Pēdējās ziņas no Anglijas vēstī, ka, par spīti minētajām grūtībām, vienas speciāllidmašīnas visas 150 vietas jau aizņemtas, tādēļ paredzams, ka domās vēl par otru lidmašīnu.

Dziesmu svētku kopkoŗa koncertam dziedātāju skaits arvien turpina pieaugt. Tagad svētkiem pieteiktas arī divas dziedātāju vienības no Anglijas — Londonas latviešu koris diriģenta Alberta Jēruma vadībā un Koventrijas jauktais koris ar diriģentu Juri Jurģi. Kā atsevišķs dziedātājs no Anglijas pieteicies Miķelis Mežmalietis, bet no ASV — Medisonas dziedātāju grupa Aivara Staško vadībā. Ar to jau pieteikto dziedātāju kopskaits sasniedzis 1497.

Tautas deju lieluzvedumam komponists Alfreds Štrombergs uzņēmies sabalsot mūziku skatuves orķestrim pusei no paredzētajām dejām, uzņemoties arī orķestra vadību uzveduma laikā. Tā Kanadas latviešu dziesmu svētku vēsturē tautas deju lieluzvedums pirmo reizi risināsies orķestra pavadījumā. Šai vajadzībai plānotais skatuves orķestris komplektēsies no stīgu un pūtēju instrumentiem ap 30 mūziķu sastāvā. Tautas deju lieluzvedumam līdz šim jau pieteiktajiem 750 dejotājiem, paredzams, vēl pievienosies arī Londonas deju kopas Metieniņš dejotāji no Anglijas.

Dziesmu svētku galvenais centrs nākošā gada jūnijā būs Royal York viesnīca, kuŗā darbosies informācijas centrs, būs iekārtota daiļamatniecības izstāde un tirdziņš, kā arī notiks rakstnieku cēliens, tautas deju sacensības un svētku balle. Garīgajam koncertam sarunāta Metropolitan United Church plašā zāle.

I. B.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
6% par noguldījumiem,
7 — 7½ par ilgtermiņa noguldījumiem
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
No 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs sestdienās slēgts.

ZIŅAS

kdzēja izteikt savu spriedumu katru izpildītāju grupu. Kā iem, tā pieaugušajiem „pie s iet" evaņģelista M. Ozola ku un teiku stāstījumi, kuri avu nesamākslotību izrisina atdomu, ka tikai labi darbi nodomi drīkst vadīt cilvēka . Ugunskura vakaru pabei- Lāčplēša un melni - sarkanā inieka cīņu stāstījums, bet dienā — par dzīvības vaina- kuru meklējuši divi brāļi: darbu veicējs dzīves galā to dis savā sirdī, bet mantrau- savu laimi apracis zem kap- ens. Nedēļā, kura beidzās 26. ā, Saulainē nometnoja 58 i. Talcinieki A. Luca vadībā boja 100 m skrejceļu un stlēkšanas ieskriešanās vie-

Sidrabenē Hamiltonas meite- kvinteta Rota tautas dziesmu certu 20. jūlijā noklausījās ēk nekā 200 dziesmu draugu, atsaucīgi uzņēma labi saga to un izpildīto programmu ns koncerta rīkotāji sirsnīgi hinēja kvinteta vadītāju Al- Skudru—Kārkliņu, kura pēc nīgas operācijas turpina at- elošanos Hamiltonas slimnī- Viņai nosūtāmo ziedu velti vadīja" drīzas atkalredzēša- aplausi. Programmas izpildī- ā piedalījās Dace Kārkliņa, a Ezerkalne, Skaidrīte un Darkēvica, Māra Alksne un a Andersone. Ziedu veltes ēma arī trīs dziedātāju klāt- ās mātes.

Arī pēc bērnu svētkiem Sau- ē nedēļu nogalēs paredzēti sa- ījumi, kuri domāti ne tikai etnotājiem, bet spēj saistīt viesu interesi. 9. augustā pa zēts ugunskura vakars ar te- u „Bērns mežā", 15. augustā hometnotāju talantu vakars, augustā — filmu izrāde, bet augustā — nometnes nobei- na ugunskurs.

Sidrabenes īpašās jaunatnes netnes „Trejdeviņi padomiņi" enizētāji sadarbībā ar Sidra- es pārvaldi vasaras nometnes šanas dienā 30. augustā rīko u nometnes bijušo darbinie- pulcēšanos, aicinot tajā pie- ies arī visus bijušos un šīs aras komandantus, vadītājus, nniecības un medicīnisko per- ālu ar piederīgajiem un drau- n. Šai sagaitā ielūgti arī kai- u Saulaines nometnes dalīb- i, komandanti un vadītāji, t visi pārējie jaunieši un pie- ušie. Nav precīzu ziņu, cik iešu Sidrabenes vasaras no- nēs vispār piedalījušies, bet ājams, ka 18 gadu laikā, ie- tot arī Latviešu sporta ap- ības Kanadā rīkoto nometni tsvillē, īsāku vai ilgāku lai- Sidrabenes nometnē uzturē- es krietni vairāk nekā 5000 bnieku. Sagaitas - salidojuma grammā paredzēta dalībnie- sapazīšanās, muzikāli priekš- umi un deju vakars, pēc tā nskurs, kuru pārmaiņus va- bijušie komandanti un citi nozares speciālisti. Ieejas sa paredzēta 1 dol., bet bēr- n brīva.

Sākusies biļešu iepriekšpār- ana spāņu autora Alfonso Pa- komēdiju „Bacilis vai niķis?" Anša Tipāna režijā sa- šīs vasaras turnejai pa Zie- meriku iestudējis Losan- osas latviešu ceļojošais te- . Izrāde Toronto notiks 6. embrī plkst. 7 vakarā Bick- Park vidusskolas zālē. Bi- iepriekšpārdošanā dabūja- DV grāmatnīcā Latviešu na- 491 College St.) vai pasūti- as pie Intas Purvas (tālr. 973).

Sv. Jāņa draudzē salaulāts Alberts Deiviks no Man- ās, Masačuzetā, ar Edīti degu Podnieci. Jaunais pā- pmetīsies uz dzīvi ASV.

Toronto latviešu
kreditsabiedrība
ian (Toronto) Credit Union Limited
College St., Toronto 174, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
par noguldījumiem,
– 7½ par ilgtermiņa
noguldījumiem
ditsabiedrība izdara visas pa- s banku operācijas, izsniedz vumus, izdara naudas pār- mus un izsniedz ceļotāju čekus.
ZĒ AR NAUDAS NOGULDĪ U VAI AIZDEVUMU IZ EGŠANU KREDITSABIED IZDARA DZĪVIBAS AP ŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.
js atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
. jūnija līdz 15. septembrim
birojs sestdienās slēgts.

Apspiesto tautu nedēļas atklāšana Sidnejā

Šogad par Apspiesto tautu padomes priekšsēdi Sidnejā bija izraudzīts Jaundienvidvelsas parlamenta liberāļu partijas deputāts D. Dārbijs (Darby), kura galvenais uzdevums bija izkārtot Apspiesto tautu nedēļu. Pie šī uzdevuma viņš stājās ar īstu aizrautību, jau iepriekš izsūtīdams tūkstošiem vēstuļu ar savu parakstu, aicinot piedalīties Apspiesto tautu nedēļā, it sevišķi tās atklāšanā 13. jūlijā. Arī vairāk nekā 400 latviešu saņēma šīs vēstules ar pievienoto Apspiesto tautu nedēļas programmu. Tāpat latviešu pārstāvji savukārt bija darījuši visu, lai aiz Latvijas karoga soļotu pēc iespējas lielāks pulks. Panākumi arī neizpalika. Šogad gājiens bija tiešām iespaidīgs, jo aiz 9 apspiesto tautu nacionālajiem karogiem soļoja vairāk nekā 1000 cilvēku. Vislielākā bija ukraiņu grupa — tuvu pie 400, tad kroāti — ap 120 un trešā lielākā grupa bija latvieši ar Apspiesto tautu komitejas locekļiem P. Sakni un G. Bogdanoviču priekšgalā — ap 80 soļotāju. Vēlāk, atklāšanas aktā pilsētas namā, kur dziedāja Sidnejas latviešu vīru koris, bija mazliet vairāk nekā 100 latviešu, gan koŗa vīrus ieskaitot.

Gājiens no Sidnejas pilsētas valdes nama pa galveno ielu (George St.) devās uz Kritušo karavīru pieminekli nepilnas jūdzes attālumā. Policija apturēja visu satiksmi, bet tā kā bija svētdienas pēcpusdiena, ļaužu ielās bija maz, reizē ar to maz bija arī to, kas šo gājienu redzēja. Ja vēl ievēro, ka pirmdienas rītā Sidnejas laikrakstos arī bija maz kas rakstīts (neviena uzņēmuma), tad palika iespaids, ka pieliktās pūles bijušas veltīgas. Protams, tā ir, ja skatās ar pesimistisku aci, bet optimistiskā, varbūt, saskatīs daudz vairāk.

Pie Kritušo karavīru pieminekļa D. Dārbijs pirms vainaga nolikšanas uzrunā cita vidū norādīja: „Šodien še sapulcējušies daudzi godājami austrālieši, kuru tēvzemes ir okupētas. Ar skumjām un ar lepnumu viņi domā par savām tēvzemēm un šodien solās atkal lūgties un strādāt, kamēr pienāks tā diena, kad apspiestās tautas būs atkal brīvas." Ukraiņu katoļu mācītājs I. Ševcivs īsā aizlūgumā uzsvēra, ka šodien lūdzam Dievu, lai apspiestās tautas būtu atbrīvotas no apspiedējiem, kas atņēmuši viņu baznīcas, valodu un visas citas cilvēku brīvības. Tad, karogiem noliecoties, D. Dārbijs nolika vainagu. Kad gājiens sāka virzīties atpakaļ uz Sidnejas pilsētas namu, dažu veikalu logos izliktajos televīzijas aparātos gājēji jau varēja redzēt paši sevi gājienā uz pieminekli.

Gājiens bija labi organizēts. Tā priekšgalā nesa plakātu ar uzrakstu „Captive Nations Week", sekoja visu 9 apspiesto tautu, kas gājienā piedalījās organizēti, vienādi pagatavoti plakāti ar katras vārdu un nacionālā karoga krāsām. Tos nesa jaunieši tautas tērpos, izņemot ungārus, kuru plakātu nesa melnā ģērbies vīrietis ar ordeņiem pie krūtīm. Aiz plakātiem soļoja parlamentārieši un goda viesi. Tad atkal nesa lielu plakātu ar uzrakstu „Security for Australia Freedom for Captive Nations", un aiz tā atsevišķo tautu uzrakstus un karogus alfabētiskā kārtībā ar soļotājiem aiz tiem.

Svinīgo aktu pilsētas valdes namā ievadīja Sidnejas latviešu vīru koris J. Puisēna vadībā, nodziedot Austrālijas himnu un 4 latviešu dziesmas — J. Straumes „Pie Baltijas jūras", A. Kalniņa „Šurp, brāļi!", E. Dārziņa „Mūžam zili" un J. Vītola „Kalējs". Koris saņēma skaļus aplausus.

Pēc tam skatuvē uznāca visu tautu bērni tautas tērpos vai skautu uniformās un pēc kārtas nosauca, no kādas valsts nākuši viņu vecāki, tad runas korī solīja cīnīties par to, lai apspiesto tautu bērni būtu tikpat brīvi, kā viņi še Austrālijā. Sadevušies rokās, viņi atkal aizgāja. Tas bija skaists skats, un daudziem metās acīs valgums. Latviešus pārstāvēja 11 gadu vecais Juris Supe un 9 gadus vecā Lidija Supe, abi skaistos tautas tērpos.

Sekoja Apspiesto tautu komitejas pr-ža D. Dārbija runu, kuras beigās viņš oficiāli pasludināja Apspiesto tautu nedēļu par atklātu. Runā viņš cita vidū uzsvēra, ka brīvība ir katra cilvēka tiesības, mērķis un sauklis, ka brīvība ir mūsu visdārgākā manta, ka miers bez brīvības nav nekāds miers, bet tikai miera izķēmojums. „Mēs esam vienoti brīvības vārdā," sacīja runātājs, „un mūsu vienotība dod mums spēku. Lai tirāni piesargās! Tikai Jaundienvidvelsā vien dzīvo simttūkstoš cilvēku, kuru tautas ir apspiestībā un kuri nākuši no bēgļu, koncentrācijas vai kaŗa gūstekņu nometnēm, vai arī izbēguši no padomju okupācijas cauri dzelzs priekškaram. Šodien var saskaitīt 29 apspiestās tautas ar 170 miljoniem padomju impērijā, 110 miljoniem padomju satelītu zemēs, 15 miljoniem Tito valstī un 730 miljoniem Maocetunga impērijā. Viņu liktenis stipri nospiež mūsu sirdsapziņu. Daudzi miljoni austrāliešu šodien lūdz piedošanu apspiestajām tautām, jo otru pasaules kaŗu izkaŗojām brīvības vārdā, bet tās vietā iznāca apspiestība. Lai solāmies nerimt, kamēr apspiestās tautas būs brīvas!"

Kā nākošais runāja kardināla Gilroja pārstāvis māc. E. Bertons (Burton), norādot, ka brīvība nozīmē mieru, laimi un godu Dievam. Viņš pabeidza runu ar vārdiem: „Miera pasaulē nebūs, kamēr apspiestās tautas neklūs brīvas, un lai neaizmirstam, kas notiktu, ja mēs paši kļūtu par apspiestu tautu!"

Pēc tam runāja ministrs Dž. Fullers (J. B. M. Fuller) nododot Jaundienvidvelsas premjēra Askina sveicienus un labu vēlējumus, jo slimības dēļ premjērs pats bija kavēts ierasties, kā arī uzsvēra emigrantu nozīmi Austrālijas saimnieciskās un kultūrālās attīstības laukā.

Demokratiskās strādnieku partijas vārdā runāja P. Kēns (P. J. Kane), nododot savas partijas un senātoru sveicienus un norādot, ka Austrālijai laikus vajadzētu izprast komūnisma briesmas, citādi var būt par vēlu.

Piekrišanu guva kāda 25 gadus veca slovaka (viņš lūdza presē nenminēt vārdu) runa, kas tikai pērnajā septembrī izbēdzis no Čechoslovakijas. Viņš stāstīja, ko piedzīvojis, kad sarkanarmija 21. augustā okupēja Čechoslovakiju. Bija visai neparasti dzirdēt komūnisma ideoloģijā uzaugušā jaunekļa vārdus: „Ir tikai viena sabiedrība, kura cilvēkā nekultivē nekā cita, kā tikai hipokratiju, naidu un ļaunprātību. Ir tikai viena sabiedrība, kura balstās un pastāv uz bailēm, terroru un brutālitāti. Tā ir sabiedrība, kurā loģiskās domas vietā valda muļķība, tiesību vietā beztiesība, likuma vietā — brutāla vara. Tā ir vienīgā sabiedrība, kura cilvēkā nonāvē visu, kas ir cilvēcīgs. Un šī sabiedrība nes lepno komūnisma vārdu." Bet šis jauneklis nebija bezcerīgs. Viņš teica, ka viņā vēl esot cerību dzirkstele, kurai jākļūst par liesmu, kas iededzinās ticību humānitātei, ticību tam, ka kādu dienu visi mūsu planētas apdzīvotāji atjēgsies, ko Marksa un Engelsa izauklētais komūnisms nozīmē un spriedīs taisnu tiesu par šo cilvēces ļaunāko mēri un lāstu.

Samērā garu, bet interesantu runu teica nacionālās Ķīnas sūtnis Austrālijā Dr. S. Šens, izpelnoties visskaļākos aplausus. Viņš runāja par savas tautas dzīvi komūnisma jūgā un ar skaitļiem un faktiem pierādīja, ka ķīniešu tauta nav komūnistiski noskaņotu. Tā, piemēram, pēc Korejas kaŗa 14.000 ķīniešu kaŗa gūstekņu atteikušies atgriezties Ķīnā, bet meklējuši patvērumu Taivanā (Formozā), kurā kopš 1950. gada izvietoti jau 153.412 bēgļu no Ķīnas. Izskaidrojis apstākļus un notikumus, Dr. Šens teica: „Viss notikušais mums māca, ka, vispirms, brīvo tautu drošība ir nedalāma. Tām visām jāsadarbojas un jāaptur komūnistu agresija. Otrkārt, visu nelaimju sākums Āzijā ir Ķīnas komūnisti. Tik ilgi, kamēr valdīs pašreizējais Pekingas režīms, nebūs miera ne Āzijā, nedz citur pasaulē." Tālāk viņš norādīja, ka Ķīnas komūnistu vadoņu starpā tomēr nav vienprātības un ne visi seko Maocetungam. Tā laba zīme. Arī Maskavas un Pekingas nesaskaņas ir komūnisma vēsturē nepiedzīvots notikums. „Pirms gaismas parasti ir lielākā tumsa, bet gaisma nāks, tikai nedrīkst uzdot cīņu. Esmu pārliecināts, ka gaisma uzvarēs, tāpat kā gaisma uzvar visdziļāko nakts tumsu," ar šādiem vārdiem savu runu pabeidza nacionālās Ķīnas sūtnis.

Kā pēdējais runāja federālās valdības ministrs V. Ventvorts (V. C. Wentworth), un viņa runa vienīgā arī bija atreferēta Sidnejas rīta laikrakstos. Runas galvenais temats bija, ka komūnisti cenšas Rietumiem iestāstīt, ka viņi ir liberālizējušies, bet fakti rāda pretējo. Viņš jautāja, vai ir kāda kustība, kas norādītu uz to, ka Baltijas valstīm dos brīvību? Vai Čechoslovakijā ir īsta brīvība un vai tās okupācija ir liberālizācijas pazīme?" Diemžēl, ir cilvēki, kas saka, ka mums nav ko baidīties," teica ministrs, „un žēl, ka daudzi tam tic. Komūnisti organizējas pagridē. Jūs savās zemēs redzējāt, kā tas notika, un zināt konsekvences. Viss tiek virzīts uz to, lai iznīcinātu mūsu politisko sistēmu un nodibinātu savu — komūnistisko. Apspiestajām tautām nebūs brīvības, iekām nesabruks komūnisms."

Aktu pabeidza ar īpašas rezolūcijas vienprātīgu pieņemšanu: Austrālijas federālajai valdībai jāizsludina Apspiesto tautu nedēļa, kā to dara ASV, un skolu programmās jāuzņem mācība par apspiesto tautu vēsturi.

Kurzona preču namā 14. jūlijā Jaundienvidvelsas parlamenta loceklis F. Hevits (F. M. Hewitt) atklāja apspiesto tautu mākslas un daiļamatniecības izstādi, kurā ar saviem darbiem piedalījās kroāti, igauņi, latvieši, lietuvieši, poļi, rumāņi, slovaki, ukraiņi un ungāri, pavisam 9 tautības. Vispārējais iespaids par izstādi bija, ka tā ļoti gaumīgi iekārtota, bet šādam notikumam par mazu, tādēļ neatstāja vajadzīgo iespaidu. Latviešu stūris bija gandrīz visplašākais un ļoti gaumīgi izveidots. M. Pijole katru dienu demonstrēja tautisko jostu un prievīšu aušanu. Savus darbus bija izstādījuši Apine, Krīpena, Pijole, Līde, Rakūna un E. Polikevičs, bet gleznas — Jānis Sviļāns.

16. jūlija vakarā notika filmu festivāls, kurā paskaidrojumus sniedza Austrālijas pazīstamais pretkomūnisma cīnītājs — Kristīgās pretkomūnisma līgas vadītājs E. Vilsons (Elton Wilson). Apspiesto tautu nedēļu pabeidza ar starptautisku kultūras festivālu — balli ukraiņu jaunatnes klubā Lidkombā, kur ar priekšnesumiem uzstājās arī latvieši — bass E. Rinavs un tautas deju grupa Jautrais pāris J. Kauka vadībā. Festivālu atklāja Jaundienvidvelsas mākslas padomes priekšsēdis sērs E. Liklēters. Šis sarīkojums bija ļoti labi apmeklēts.

Ed. Šm.

Augšā: Apspiesto tautu plakāti gājienā no Sidnejas pilsētas nama uz Kritušo karavīru pieminekli. Plakātu ar uzrakstu „Latvia" un Latvijas nacionālajām krāsām nes I. Krastiņš. — Apakšā: Latviešu grupa gājienā. Plakātu ar uzrakstu „Latvia" nes DV informācijas nozares ļoti aktīvā darbiniece P. Sakne, kura ir arī latviešu pārstāve Apspiesto tautu komitejā Sidnejā. Foto: V. Motmillers

Vai nevaloda ir stils?

(Pārnesums no 3. lpp.)

Bostonā nebūt nav apmierināta, ja to nodēvē par latviešu klubu vai latviešu kopu... Rakstītāji „piešķir" doktora gradus un paaugstina majorus par pulkvežiem. Ja nu šādas lietas parādās avīzē, vainīgs, protams, ir redaktors, ne aplamās ziņas sniedzējs... Lasītāja acīs redaktors vienmēr un visur ir vainīgs, pat tad, ja pasts avīzi nepiegādā laikā. Attieksmē uz manuskriptu izstrādāšanas kļūdām, referents bezcerīgi atzina: „Par to runāja jau pirms 100 gadiem, runās vēl pēc nākošajiem 100 gadiem, bet rakstītāji tomēr paliks pie savām kaitēm.. "

Pievēršoties tieši valodas jautājumiem, it sevišķi literārajos darbos, referents jautāja, vai nevaloda ir stils. A. Vinčels atzina, ka grūti noteikt, kur beidzas stils un sākas valodas kļūdas. Ir tā, ka neveiklu teikumu uzbūvi un smagu izteiksmi vēl var uzskatīt par stilu, kaut arī sliktu, bet daudz kas ir neapšaubāmas valodas kļūdas, kuras būtu labojamas. Ja mēdzam uzsvērt, ka laikraksti jālasa, lai mācītos latviešu valodu; ja atzīsam, ka avīzes uzdevums ir rūpēties par latviešu valodas tīruma saglabāšanu, tad arī redaktoram jādara iespējamais, lai valoda presē būtu laba. Diemžēl, par mūsu trimdas presi to nevar teikt. Ja (kaut ne sevišķi pamatoti) pieļautu aizbildinājumu, ka laikraksta gatavošanas steigā misekļi paliek, tad žurnālos un it sevišķi grāmatās valodas kļūdas nekādā gadījumā nedrīkstētu atstāt. Tādēļ žēl, ka par mūsu grāmatām to nevar teikt. Kļūdas atrodamas pat titulos! Katram apgādam noteikti vajadzētu valodas redaktoru, kas, pilnā mērā respektējot autora stilu, tomēr labotu vismaz gramatiskās kļūdas, kādu netrūkst pat vispazīstamāko autoru darbos. Ir rakstnieki, kas savos darbos neatļauj nekā labot, aizbildinoties ar savu stilu. Ja nu autori domā, ka aplami lietota interpunkcija un rupjas gramatiskas kļūdas ir stils, tad laikrakstiem, žurnāliem un it sevišķi apgādiem vajadzētu šādu domātāju darbus atdot atpakaļ un nepublicēt. Vieglāk jau ir ar modernajiem dzejoļiem, kuros atļauts viss: interpunkcijas atmešana, lielo burtu nelietošana, apostrofi, „jaunvārdi" un daudz kas cits, jo tajos galvenais ir ne vairs valodas skaistums un doma, bet grafika: dzejolis ar savu iedalījumu rindās un atsevišķo vārdu izvietojumu rindas sākumā, vidū, galā vai kur citur kļūst vairāk par zīmējumu. Še redaktors vispār nav spējīgs kaut ko labot, atliek tikai apskatīt grafisko iekārtojumu un izšķirties, vai dot burtlicim salikt, vai vēl paglabāt rezervei...

Referāts izsauca interesantas un spraigas debates. Ed. Avots jautāja, vai literāros darbos var lietot žargonu. Atbilde: tikai tad, ja tas lietots tiešajā runā un kalpo kādam speciālam mērķim, kā tas darīts „Mērnieku laikos" (Švauksts, Drekberģis). Bērniem, kas par šī žargona lietošanas nozīmi vēl nav spējīgi spriest, gan bez īpaša paskaidrojuma šādus darbus nevajadzētu dot lasīt. A. Cīrule aizrādīja, ka avīžu rakstītāji bieži nezina pat elementārāko gramatiku. Jaunākie preses darbinieki visu tulko burtiski no angļu valodas, kas tūlīt izmanāms. Sieviešu uzvārdu rakstībā daudziem joprojām nav skaidrības, daudzi nesaprotamas spītības dēļ rakstības noteikumus ignorē, kaut nav šaubu, ka dokumentos jālieto t. s. juridiskais, bet citur — literārais rakstības veids. Vairāki runātāji domāja, ka redaktora uzdevums ir neapšaubāmas kļūdas labot, arī literāros darbos. M. Lorbergs uzsvēra, ka nevajadzētu lietot svešvārdus, ja mums ir attiecīgi latviski apzīmējumi. N. Trepša izteicās, ka rakstnieku - nefilologu darbus pirms izdošanas vajadzētu dot pārlasīt kādam filologam. J. Bičolis izteica cerību, ka atjaunos latviešu pareizrakstības vārdnīcas izdošanu. Dzimtenē valodnieki palaikam mēģina pareizrakstību tuvināt krievu rakstībai. V. Zante norādīja, ka daudziem nav īstas skaidrības, kur kādu vārdu lietot („smaga nasta nospiež plecus, grūta — sirdi"). Redaktors A. Strautmanis aizrādīja, ka visi redaktori nav filologi, bet studējuši agronomiju, tautsaimniecību vai ko citu, tādēļ jāpriecājas, ja kāds „pārskolojies" par filologu, bet to nevar prasīt no visiem. Visiem tomēr jāprot skaidra un dzidra latviešu **valoda, to labojot,** kur tādas **nav.**

K. K.

Mocekļa nāvē

PAR VAIRĀK NEKĀ 27 GADIEM NOKAVĒTS NEKROLOGS

Tikai tagad iegūta pilnīga skaidrība un neapšaubāmas ziņas, ka viens no Latvijas armijas redzamākajiem un spējīgākajiem virsniekiem — kalpakietis un Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris pulkvedis Jānis Skujiņš, kuru pēc Latvijas okupācijas čeka apcietināja 1941. gada 19. aprīlī, tā paša gada 15. decembrī miris mocekļa nāvē Butirku cietumā Maskavā. Viņa dzīvesbiedre Zelma un dēls, ķīmijas profesors Jānis Skujiņš, trimdas dienas vada Kalifornijā.

Kad pulkveža vecāki bija nākuši no Valmieras apriņķa Renču pagasta, liktenim labpatika viņa šūpuli kārt 1897. gada 1. februārī Maskavā — pilsētā, kurā 44 gadus vēlāk komūnisti varmācīgi izbeidza viņa dzīves gaitas. Kā daudzi tā laika latviešu jaunekļi, arī J. Skujiņš pirmā pasaules kaŗa laikā brīvprātīgi stājās armijas rindās un, 1916. gada 1. janvārī pabeidzis Aļekseja kaŗaskolu Maskavā, devās uz fronti, kur 2. Rīgas Latviešu strēlnieku sastāvā piedalījās visās kaujās Rīgas frontē no 1916. gada 14. marta līdz 1917. gada 11. decembrim, ieskaitot leģendārās Ziemsvētku kaujas Skangaļu un Mangaļu rajonā no 23. — 30. decembrim. Strēlnieku cīņās viņš sasniedza štābkapteiņa pakāpi un apbalvots ar virsnieku Sv. Jura ordeni. Krievijas revolūcijas laikā viņš saistījās plkv Fr. Brieža kontrrevolūcionāru grupā, bet 1918. gada beigās atgriezās Latvijā.

Mani, šo rindu autoru, 1918. gada 24. jūnijā Penzā čechu sacelšanās laikā, palīdzot viņiem tikt pie ieročiem, smagi ievainoja. Ar cauršautām krūtīm pavadīju trīs mēnešus slimnīcā, tikai oktobŗa otrā pusē ar Vācijas konsula Penzā izdotu pasi varēju ierasties vāciešu okupētajā Latvijā, kur 1918. gada 22. novembrī reizē ar vēlāko Kalpaka bataljona mācītāju Stangi reģistrējos Latviešu biedrībā pie Latviešu nacionālās kaŗavīru savienības galda, kad arī Kroders, Plensners, Ramats un citi mūs, ieradušos provinciešus, informēja par nozīmīgajiem notikumiem Rīgā, arī par to, ka pirms 4 dienām proklamēta neatkarīga Latvijas valsts.

Nākošajā dienā turpat Latviešu biedrībā iepazinos ar kapt. Jāni Skujiņu, kuram bija uzticēts formēt vienu no Rīgas apsardzības rotām. Pēc to izformēšanas Skujiņu 29. novembrī ar nelielu uzticību saglabājušo kaŗavīru grupu ieskaitīja Cēsu rotā. Kad plkv. Kalpaks 1919. gada 5. janvārī Jelgavā saformēja pirmo Latvijas armijas bataljonu, kurš vēlāk tautas mutē ieguva savu vēsturisko nosaukumu Kalpaka bataljons, par tā virsnieku rotas komandieri nozīmēja kapt. Jāni Balodi, mūsu ko „Balto ģenerāli", bet par Cēsu rotas komandieri kapt. Jāni Skujiņu.

Jānis Skujiņš bija spējīgs un atjautīgs virsnieks, ko apliecina arī viņa dienesta gaitas, pakāpeniski virzoties augšup. Auga un formējās jaunas kaŗaspēka daļas, un 1919. gada septembrī mans Kurzemes cīņu draugs J. Skujiņš jau bija Latgales partizānu pulka komandieris, kaujās pārsoļojot Latgali un 1920. gadā ieņemot Viļaku, Korsovku un Augšpili. Dienesta pakāpes un apbalvojumi sekoja: pulkveža krūtis dekorēja Lāčplēša kaŗa ordeņa 3. un 2. šķira, Trijzvaigžņu ordeņa 4. un 3. šķira, Igaunijas Ērgļa ordenis, Aizsargu krusts, Viestura ordeņa 3. pakāpe ar šķēpiem.

Secības kārtībā plkv. Jānis Skujiņš ieņēmis šādus komandējošos posteņus: Pēc cīņu beigšanās ar sarkanarmiju viņš saformēja Latvijas armijas jātnieku pulku un bija tā komandieris. Tad viņu dienesta labā pārcēla uz 9. Rēzeknes kājnieku pulku par komandieri, vēlāk viņš komandēja 2. Ventspils kājnieku pulku, bet 1934. gada 29. jūlijā viņu iecēla par 4. Valmieras kājnieku pulka komandieri. Šai amatā viņš palika līdz demobilizēšanai pēc Latvijas okupācijas.

1941. gada 19. aprīlī, vēl pirms citu augstāko latviešu virsnieku aizvešanas uz Maskavu „augstākos kursos", čeka plkv. J. Skujiņu apcietināja. Visus aizvadītos gadus par viņa likteni trūka ziņu, un tikai nesen viņa ģimene ieguva autentiskas ziņas par pulkveža mocekļa nāvi Butirku cietumā.

L. k. o. k. kapt. A. Lasis

Pulkvedis Jānis Skujiņš (†), vēl ar pulkvežleitnanta zīmotnēm.

SAV. VALSTIS

KLĪVLENDA

● Klīvlendas latvieši aizvesto piemiņas dienu atzīmēja Apvienotās draudzes baznīcā 14. jūnija vakarā. Dievkalpojumā piedalījās mācītāji K. Briedis, A. Meija un I. Gaide, bet kuplināja Z. Vīķe ar ērģeļu mūziku, Apvienotās draudzes koris V. Melliņas vadībā un vīru ansamblis Tēvzeme E. Štelmaņa vadībā. Pie sērās tītā Latvijas karoga goda sardzē stāvēja jaunieši. Sēru dievkalpojums bija samērā labi apmeklēts un kollektē palīdzībai aiz dzelzs aizkara deva 294 dol.

IENĀKUMI PAREDZĒTI . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Vēlēšanās nodotās balsis saskaitītu ALAs kongresā, kur arī paziņotu vēlēšanu iznākumus resp. ievēlētos apgabalu vicepriekšsēžus ALAs valdē. Valde vienojās šo komisijas ierosinājumu izsūtīt visām organizācijām atsauksmei, lūdzot atbildi līdz 9. augustam, kad notiks nākošā ALAs valdes sēde Ņujorkā.

Kasieris V. Kārkls ziņoja par iespēju, ka ASV valdība ALAu atzīst par organizāciju, kuŗa tiesīga ziedotājiem izdot kvītis atrēķināšanai no ienākumu nodokļa. Šī jautājuma kārtošanai valde var saistīt kādu advokātu. V. Kārkls arī ierosināja ALAs brīvos līdzekļus turpmāk ieguldīt valdības īstermiņa vērtspapīros, pret ko valdei nebija iebildumu.

Jaunās kultūras biroja vadītājas V. Melngailes ierosinājumā valde apstiprināja vairākus nozaŗu un sekciju vadītājus: rakstniecības nozari vadīs J. Bičolis, zinātņu nozari — Dr. J. Gabliks, vispārējo nozari — J. Bebris, grāmatniecības un preses sekciju — L. Rumaks, daiļamatniecības sekciju — O. Grīns, skaņu mākslas sekciju — prof. V. Stelpe—Dambrāne, teātra mākslas sekciju — R. Birzgale—Vītola, bet biedrību un sarīkojumu sekciju — S. Dulevskis. Pārējie nozaŗu un sekciju vadītāji vēl izraugāmi, tāpat citu biroju darbinieku sastāvs. Izstrādājami un apstiprināmi arī darbības plāni, kuriem šai sēdē pietrūka laika.

Sēdes nobeigumā valdes pr-dis P. Lejiņš paziņoja, ka saņemti ziedojumi redaktora Evalda Freivalda piemiņas stipendijai, kuŗa nodibināma, bet valdei jāizstrādā tās noteikumi. Jordisa Dukāta savukārt iemaksājusi 300 dol., ko turpmāk darīs katru gadu 17. jūlijā, sava tēva — skatuves darbinieka Jāņa Dukāta nāves dienā, īpašai piemiņas balvai, kuŗu Kultūras fondam jāpiešķir kādam latviešu teātra ansamblim trimdā par attiecīgā gada kāda latviešu autora darbu labāko izrādi. Par savu pārstāvi Kultūras fondā šīs balvas piešķiršanu izlemjot, Jordisa Dukāta pieteikusi aktieri Jāni Neimani.

Pēc 7 stundu darba gaitas sēdi beidza plkst. 6 vakarā, kad sēdes dalībnieki devās vakariņās pie Latvijas sūtniecības padomnieka Dr. A. Dinberga būdami viņa un viņa dzīvesbiedres viesi.

—be

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI PROCENTUS! IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MĀJAS IEMAKSAS. IEPERCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

St. Clair — O'Connor Drive rajonā atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar izbūvētu pagrabu, 3 vannas istabām, privātu iebraucamo ceļu. Kieģeļu garāža. Cena $34.000. Iemaksa $10.000. Atlikums uz 1 atklātu obligāciju.

Danforth — Broadview rajonā 8 istabu dubultķieģeļu māja. 2 virtuves, 2 vannas istabas. Garāža. Cena $27.900. Iemaksa $5.000.

Bloor — Dovercourt rajonā atsevišķa 6 istabu māja. Jauna apkure. Garāža. Cena $26.900. Iemaksa $5.000. Atlikums uz izdevīgām obligācijām.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ IZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ● GADIEM UZ ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. ● MĀJAS LIELĀ IZVELE VISĀ PILSĒTĀ.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 14. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras **WHLD raidītājs (vilnis 1270)**
Informācija: tālr. Toronto **261—4218.**

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Augusta mēnesī dievkalpojumi katru svētdienu notiks Saulainē — plkst. 10.30 rītā, un dievnamā — plkst. 6 vakarā.

Māc. Ā. Čops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel. 924-1568, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

3. augustā plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 Andreja baznīcā.

10. augustā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

17. augustā Sporta svētki Sidrabenē; pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē; pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

23. augustā bērnu nometnes noslēgums.

24. augustā jauniešu nometnes „Trejdeviņi padomiņ" atklāšana. Pl. 9 vakarā svētbrīdis.

31. augustā pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

14. septembrī pl. 11 Kapu svētki.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2789.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

10. augustā pl. 11 dienā dievkalpojums Tālavā.

24. augustā pl. 2 pēcpusdienā dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

31. augustā pl. 11 dienā dievkalpojums Tālavā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

3. augustā, plkst. 11 priekšpusdienā dievkalpojums.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario, tel. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze, Trīsvienības lut. baznīcā Oxford un Colborne St..

24. augustā pl. 1.30 pēcpusdienā dievkalpojums; māc. J. Prauliņš.

BRAMPTONA

17. augustā pl. 1.30 pēcpusdienā dievkalpojums Grace United baznīcā; māc. A. Briedis.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

17. augustā pl. 3 pēcpusdienā. dievkalpojums; māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

3. augustā pl. 2 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8394. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

2. augustā, pl. 8 vak. (sestdienā) svētvakara dievkalpojums bērnu vasaras nometni slēdzot.

Voitkus

3. augustā pl. 7 vak. dievkalpojums baznīcā.

10. augustā pl. 11 no rīta dievkalpojums Ezerkalnos.

17. augustā pl. 11 no rīta Kapu svētki.

24. augustā pl. 7 vak. dievkalpojums baznīcā.

31. augustā dievkalpojuma nebūs.

Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906; Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

ASV BAZNĪCĀS

NJUORKA

3. augustā dievkalpojumi pl. 10.30 Salas baznīcā, māc. D. Grauds; pl. 11 Jonkeru baznīcā, māc. A. Ozols; pl. 11 draudzes nometnē, māc. R. Zariņš, Betlemes baznīcā dievkalpojuma nebūs.

10. augustā pl. 11.30 dievkalpojums Betlemes baznīcā.

17. augustā pl. 10 dievkalpojums Jonkeru baznīcā.

24. augustā dievkalpojumi pl. 1030 Salas baznīcā un pl. 11.30 Betlemes baznīcā.

31. augustā pl. 10 dievkalpojums Jonkeru baznīcā.

Draudzes nometnē dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl 11 brīvdabas baznīcā, bet lietaiņā laikā sarīkojumu zālē.

ČIKAGA

Latvijas ev.-lut. baznīcas Svētā Pāvila draudze — 18 W. 641 Forest Preserve Drive Wood Dale, Illinois (dienvidriet. no Irving Park Rd. un Addison Rd.).

Māc. Māris Kirsons — 303 Des Plaines Ave., Forest Park, Ill. 60130, tel. 366-3347.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 10 no rīta.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

3. augustā pl. 10 rītā dievkalpojums, māc. A. Rautenšils.

10. augustā dievkalpojuma nebūs.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Māc. Valters Liventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

3. augustā dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma — draudzes valdes sēde.

10. augustā plkst. 10 kapu svētku dievkalpojums Woodlawn kapsētā, draudzes nodaļījumā (Nr. 27).

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Tel. baznīcā un grāmatnīcā 532-1700, māc. dzīvo mājā 538-7647.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latv. draudze — 2450 Griffin Ave., L.A. Cal 90031, draudzes tel. CA-59403, māc. E. Caune, tel. PO 9-8679.

10. augustā pl. 11 jaunatnes iesvētē, māc. E. Caune; solists Andrejs Kurviņš, ērģelniece Velta Barvika.

St. Clair — Pinewood rajonā
IZĪRĒJAMAS
mēbelētas istabas ar vai bez virtuves lietošanas.
Laba satiksme un iepirkšanās vieta.
Lūdz zvanīt Toronto 651-7465

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā.
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444-4633

pašā ziedu Laiciņā

LATVIEŠU VALODAS „PASTAISĪTĀJA" FEĻETONS

motto:

Kā pēc Jāņiem jūtas Jāņi?
Iekšā deg kā torfa slāņi...
Pakausis ar dvieli stīpots,
Traki līgots, dzerts un pīpots.
Dreksiera novērojums

jāņi šogad pagāja kā? pa Migļu, jo, slapjums nāca no gaisa un kad? Alus mucai spunde bija laukā tad! bieži varēja ūsas alus krūkā pamērcēt.

jāņu vakarā Mēs spēcīgi līgojām un uz rīta pusi līgojāmies tāpat kā? to mūsu senči darījuši. kā? toreiz bijis — par to Dainās var atrast šādu! vaļsirdību:

Tīkmēr aru līduminu,
Līdz nosvīda kumeliņš;
Tīkmēr dzēru alutiņu,
Līdz matiņi pilēt sāk.

vai? brīnums ka, jāņa bērni rīta stundās vairs nelīgo bet, līgojas Lūdzu!

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

2. augustā plkst. 7 vakarā Mežciemā Rudzupuķu balle.

2. 3. un 4. augustā — bērnu svētki Saulainē.

9. augustā pl. 8 no rīta LMM kluba Toronto eksternās šaušanas sacīkstes ar sekojošu balli Bērzainē

6. septembrī — Bērzainē DV Toronto nodaļas šaušanas meistarsacīkstes un zaļumballe.

6. septembrī — pl. 7.00 Bickford Park High School auditorijā, 777 Bloor W. (Christie pazemis) Losandželosas Latviešu ceļojošais teātris Anša Tipāna vadībā izrādīs komēdiju „Bacilis vai nikis".

27. septembrī — Latviešu nama 5 gadu jubilejas sarīkojums ar koncertu un balli.

5. oktobrī — Bruno Skultes „Kokļētājs un velns" Bickford parka skolas auditorijā.

24. oktobrī — pl. 8 vak. TLB inž. un techn. kopas tradicionālā inženieŗu balle Inn on the Park.

24. oktobrī — TLB Dižčanča 21. gada jubilejas sarīkojums (Tautas dejas un tautas dziesmas) Bickford Park Collegiate telpās.

25. oktobrī — TLB Dižčanča 21. gada jubilejas balle Fantasy Farm sarīkojumu telpās.

1. novembrī — DV namā DV Toronto nod. gadasvētki ar latviešu kaŗavīra daudzinājumu.

BRAMPTONA

9. augustā pl. 1 dienā — DV Bramptonas un DV Druvas nodaļas šaušanas sacensības ar sekojošu biedru vakaru Happy Hill nometnē.

HAMILTONA

16. augustā — pl. 10 HLMM kluba lauku īpašumā „Lielupe" (Grand River upes krastā pie Jonkas) DV Kanadas meistarsacīkstes šaušanā.

4. un 5. oktobrī — pl. 6 pēcp. Kanadas Daugavas Vanagu dienas Šeratona viesnīcā. Junda. Koncerts. Tautas deju priekšnesumi. Balle.

5. oktobrī — pl. 12 Rakstnieku cēliens DV dienu ietvaros — Latviešu kaŗavīru 50 gadu atceres zīmē.

gunars Irbe raksta ka, veltas Tomas dzejoļus kas? nosaukti par sērdienes Spēku — varot Tīkai lasīt bet, nevarot Baudīt — mans draugs Vērdiņdvēsele domā ka, tas gunars Irbe gramstoties gar aizvērtām durvīm jo, dzeju jau sen neviens nevarot baudīt. tagad baudīt varot tikai Alu vai? viskiju vai? konjaku vai? visus Kopā.

Es nekā! neiebildu.

ja Es iebilstu tad! Vērdiņdvēsele varbūt teiktu ka, Esmu skops.

tā! kā? Es esmu jānis kam? pienākas Līgotājus pacienāt tad! Es devīgi atpogāju alus skārdenes Lūdzu!

sakandinājām Tās!

līgo - līgo...

mēs kurinājām uguni visu nakti lai! katrs var redzēt kur? alus kur? šņabis kur? siera ritulis.

un prieks mums bija Milzīgs un runas skaļas jo, neviens vairs neklausījās ko? kāds? cits Saka.

ap Pusnakti kad? mēs jau bijām kā? mēdz teikt — Pilnās Burās tad! pie mums atnāca kādi? bārdaini Zaļās Jaunības Pārstāvji un gribēja zināt vai? mēs taisoties uz kādu? plašāku Demonstrāciju.

Es tiem paskaidroju ka, Mēs demonstrāciju esam jau iesākuši — pret Alkoholu un kopējiem spēkiem pūlamies To! iznīcināt Lūdzu!

tie Bārdainiši arī piedalījās alkohola iznīcināšanā ar graujošu Uzņēmību.

bet kad?bārdas bija pilnas ar siera Drupačām un paši Pilni ar visu to! kas? agrāk klunkstēja pudelēs un skārdenēs un alus mučelē tad! tie gribēja vēl pret Kaut Ko? citu stipri demonstrēt un Protestēt Lūdzu!

pret ko? to tie pasaules Grāvēji uz ātru roku nevarēja izdomāt jo, koledžas prezidenta krēsls jau tukšs un bibliotēka izsvilināta un logi Izdauziti.

Es tos izvedu no strupceļa ar jaunu ideju kas? man Tīri nejauši iekrita prātā kā? tas! jāņu naksniņā dažreiz gadās kad? ūsas Alus krūkā krietni mērcētas Lūdzu!

Es ieteicu demonstret Par asprātības kultivēšanu jo tā! gauži reti sastopama Piemēram!

visi Viljami tiek saukti par Biliem

visi richardi — par Dikiem

visi roberti — par Babiem.

Vai? tā nav gara nabadzība ka, Pat asprātīgu palamu amerikā trūkst no krasta līdz krastam Lūdzu!

Es arī neslēpu ka, to! asprātību meklēšanu var panākt ar pamatīgu demonstrēšanu un valdības naudu — ar kādiem? pieciem miljoniem Lūdzu!

mans ierosinājums bārdainajiem jauneklīšiem ļoti patika un tie tūliņ gribēja soļot ar Mani kā? iedvesmotāju priekšgalā uz Vašingtonu pēc Naudas.

kad Vērdiņdvēsele manīja kas? notiek tad! ar steigu iešāva alus kannā Vodku un sirsnīgi Visus aicināja pabeigt alkohola iznīcināšanu.

vai? nav labi ka, tāds! apķērīgs draugs tuvumā — ko?

pēc latviešu preses Biedrības rīkotās līgošanas elka Parkā esot palikušas neizdzertas 13 alus Muciņas Lūdzu!

pie mums džindžervillē gan nekas! pārī Nepalika. pat demonstrēšanas drudzis bija zudis un tai vietā kur? Mēs ēdām un dzērām un līgojāmies — laikam vēl ilgi zāle Neaugs.

jānis Briesmigais III

MŪZIĶIEM VELTĪTAS MONĒTAS . . .

Gadu gaitā vairākas valstis kaldinājušas „piemiņas naudas", atzīmējot slavenu komponistu dzimšanas dienas, bet visvairāk to darījusi Austrija. Pirmā šāda monēta bija sudraba divu šiliņu gabals Franča Šūberta piemiņai. 1930. gadā dzejnieka un mūziķa Vatera fon der Fogelveides godināšanai kaldinātā monēta kļuvusi tik populāra, ka arī Vācija izdeva tai līdzīgu kopiju. 1932. gadā ar monētu pieminēja komponistu Jozefu Haidnu, kuŗš cita starpā ir arī Austrijas nacionālās himnas sacerētājs, bet 1931. un 1956. gadā austrieši kala „naudu" pasaulē iemīļotajam skaņaradim Volfgangam A. Mocartam. Arī valšu karali Johanu Štrausu atcerējās ar monētu 1967. gadā, reizē atzīmējot viņa populārākā darba „Zilā Donava" simtgadi.

Brazilija savu izcilāko mūziķi Karlosu Gomesu pieminējusi ar monētu 1937. gadā, bet no pārējām pasaules valstīm vienīgi Ungārija godinājusi Franci Listu ar sudraba monētu 1936. gadā, bet ar divām sudraba un trim zelta monētām 1961. gadā. Arī Belam Bartokam 1961. gadā veltīta monēta, bet ar pēdējo, 1967. gadā kaldināto, pieminēts Soltans Kodalijs.

Nākošajā gadā Rietumvācija paredzējusi izdot sudraba piemiņas monētu Bēthovena dzimšanas 200 gadu atcerei.

LATVIEŠU NAMS
491 College St. Toronto 4
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Klāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

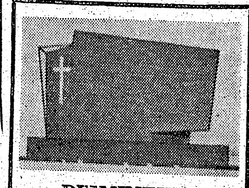
PIEMINEKĻI
Igaunu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanit katrā laikā Toronto 769-8280.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

ZIGFRĪDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
● Turpat dabūjami BILŽU LOGATI. ●

1969. gada vasaras mūzikas festivāls Toronto

Toronto pilsētas padome ar parku un atpūtas departamentu sadarbībā ar Toronto mūziķu apvienību un Trust Fund of the Recording Industries, kā arī Toronto Daily Star atbalstā priecājas paziņot sekojošo programmu:

SVETDIEN, 3. AUGUSTĀ

2.30 High Park — 4tā. lidotāju rezerves skvadrona orķestris ar Judith LeBane

2.30 Kew Gardens — Toronto artilerijas orķestris ar Klaus Van Graft.

2.30 Williowvale Park — Ģenerālgubernātora jātnieku gvardes orķestris

17.30. High Park — Ronnie Padgett ērģeļu mūzika

19.30 Earlscourt Park — David Black orķestris

PIRMDIEN, 4. AUGUSTĀ

20.30 Ramsden Park — Tautas dejas — Bob Scott ar orķestri

20.30 Greenwood Park — Tautas dejas — Angus MacKinnon ar orķestri

19.30 Nathan Phillips Square — Mūzika vasaras vakaram — Lloyd Bradshaw

OTRDIEN, 5. AUGUSTĀ

20.00 Allan Gardens — Toronto 1. bataljona orķestris

20.30 Withrow Park — Tautas dejas — Bob Scott ar orķestri

TRESDIEN, 6. AUGUSTĀ

12.15 Nathan Phillips Square Carlton orķestris

20.30 Eglinton Park — Eddy Graft orķestris

20.30 Riverdale Park — Stan Thomas, Rickie & Terry, Hazel Goldenberg, M. C. Tom Kelly

20.30 Monarch Park — Tautas dejas — Bob Scott ar orķestri

20.30 Dufferin Grove Park — Tautas dejas — Angus MacKinnon ar orķestri

CETURTDIEN, 7. augustā

19.30 Forest Hill Memorial Park — Jim Pirie kvartets un Henry Cuesta septets

20.00 Nathan Phillips Square — Johnny Lombardy orķestris

20.30 High Park Tautas dejas — Bob Scott ar orķestri

20.30 Kew Gardens — Tautas dejas — Al Aylward ar orķestri

Dzejnieka Linarda Tauna pelnu urnas izvadīšana un kapakmens iesvēte BRĀĻU KAPOS

notiks sestdien, 2. augustā, plkst. 3 p.p. — māc. R. ZARIŅŠ. Pēc tam ROTAS klubā notiks bēru mielasts ar dzejnieka daudzināšanu un viņa darbu lasīšanu. Bēru mielastam jāpiesakās ROTĀ līdz plkst. 12.

ZAĻUMBALLE ROTĀ

notiks sestdien, 9. augustā. Priekšnesumos uzstāsies Nudžersijas tautiskais ansamblis DZINTARS P. Ozolina vadībā (kokļu koncerts, tautas dejas un sieviešu kvintets). Ieeja $2, kara invalidiem, lāčplēšiem un skolu jaunatnei līdz 18 gadiem — brīva.

KAPU SVĒTKI BRĀĻU KAPOS

ar organizētu pelnu urnu izvadīšanu notiks svētdien, 24. augustā, plkst. 11. Pelnu uznas jāpiesaka ROTĀ līdz 20. augustam.

CEĻINIEK, ATPŪTIES „ROTĀ"!

LKIA valde ASV,
Elka Park, N. Y. 12427, telef. (518) 589-9878.

OFICIĀLS PAZIŅOJUMS
„Jautrais Ods"
Kanādas DV nama pārvalde sasauc informātīvu sanāksmi Toronto DV nodaļas biedriem par nama un kluba **JAUTRAIS ODS** pašreizējo darbību, **1969. gada 6. augustā, plkst. 7.30 vak. DV namā,** 125 Broadview Ave. Toronto. Aicinājums piedalīties visiem biedriem.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

ĒRTA APMEŠANĀS VIETA CEĻOTĀJIEM
BEACHLEY'S MOTEL
9 jūdzes ziemeļos no Utica, Route 12.
Barneveld, N.Y., U.S.A.
Moderni iekārtotas istabas ar visām ērtībām. Kopīgs peldbaseins un atpūtas telpas.
Īpašnieki Margita un Kārlis Liniņš

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
1969. GADA JAUNIE MODEĻI
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi!

SAVUS ĪPAŠUMUS!

rajonā atsevišķa 6 istabu māja.
. Cena $ 26.900. Iemaksa $ 5.000.
m obligācijām.

NIEKIEM UZ ● GADIEM UZ
LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

TIŅŠ

us ar modernām mašīnām
). Lūdzam zvanīt katrā laikā
overcourt Rd., Toronto.

RT POTTERY
URŠEVSKIS
RBNICA - SALONS
TORONTO. TEL. LE 6-8133
Dundas West pazemja pieturas
ĒRNU KERAMIKU un citus
AS ZSTRĀDĀJUMUS.
BILŽU LOGATI. ●

ūzikas festivāls Toronto
u un atpūtas departamentu sadar-
ību un Trust Fund of the Recor-
Daily Star atbalstā priecājas pazi-

u rezerves skvādrona orķestris
rtilerijas orķestris ar Klaus Van
rālgubernātora jātnieku gvardes
ģett ērģeļu mūzika
Black orķestris
dejas — Bob Scott ar orķestri
s dejas — Angus MacKinnon ar
— Mūzika vasaras vakaram —
1. bataljona orķestris
jas — Bob Scott ar orķestri
arlton orķestris
raft orķestris
homas, Rickie & Terry, Hazel
elly
ejas — Bob Scott ar orķestri
tas dejas — Angus MacKinnon
— Jim Pirie kvartets un Henry
Johnny Lombardy orķestris
Bob Scott ar orķestri
as — Al Aylward ar orķestri

Tauna pelnu urnas
akmens iesvēte
KAPOS
p.p. — māc. R. ZARIŅŠ. Pēc
lasts ar dzejnieka daudzināšanu
elastam jāpiesakās ROTĀ līdz

LE ROTĀ
šnesumos uzstāsies Nudžersijas
P. Ozoliņa vadībā (kokļu kon-
ets). Ieeja $2, kara invalidiem,
8 gadiem — brīva.

RĀĻU KAPOS
u notiks svētdien, 24. augustā,
OTĀ līdz 20. augustam.

TIES „ROTĀ"!
LKIA valde ASV,
12427, telef. (518) 589-9878.

TORONTO PILSĒTAS
PAZIŅOJUMS PAR

ATKRITUMU AIZVĀKŠANU

Tā kā pirmdiena, 4. augusts, izsludināta par svinamdienu, atkritumus šai dienā nenovāks. Pirmdienas novākšanu izdarīs otrdien, bet otrdienas novākšanu — trešdien.

H. F. ATYEO, P. Eng,
Ielu komisārs

VALD. BEBRIS
759 — 0266

Cik maksā labs padoms?

Īstā brīdī — nesamaksājamā un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" nezinas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 18 gadu pieredzes asināts, bezmaksas nāk līdzi un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūsu labā nokārtojis

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE78-1401

VISLABĀKĀS
GAĻAS PRECES UN
DELIKATESES

iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un delikatešu veikalos,

KUR VALDA KVALITĀTE

tip-top MEATS
delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982
YORKDALE SHOPPING CENTRE —7838866

KAS? KUR? KO? TORONTO

OLD COUNTRY DELICATESSEN
2800 Dundas St. West, pie Keele, tālr. 769-8640
Emilija un Georgs DUMPE

UNO MANKIN REALTOR
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114, mājās 691-3873

ALFRED STIKUTS REALTOR
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
2389 Dufferin St., Toronto, 769-3611
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-0161
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro. 752-1770

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas
un desu veikals - darbnīca
1095 QUEEN ST. E. 466-5152

Paziņoju, ka
PAVASARA KONDITOREJA SLĒGTA
NO 20. JŪLIJA LĪDZ 5. AUGUSTAM.
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

KRĀSU UN MELNBALTAS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ dupliķēti ■
■ citi darbi ■ izcilus kvalitātē ■ atlaide ■
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7 954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W.
Pārkošana abās bēru mājās.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. BATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACENU PA GATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

Vai esat nokārtojuši
abonementu?

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

+
Brīvmāksliniece
Alise Dzirkale - Cenne
21. jūlijā pievienojusies mākslinieku aizsaules pulkiem . . .
ROTAI Tu kalpoji un dzīvoji,
BRĀĻU KAPOS Tev vēlam atdusēt.
Sērās:
Kaŗa veterānu un ROTAS saime

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

VALUDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837.

Lai kas jūs būtu . . .

Roberts ir nodarbināts lielā uzņēmumā. Pēc 1. oktobŗa viņa devējs iekasēs un samaksās apkuŗi nodarbina 15 vai vairāk strādnieku, ir jāpievienojas OHSIP apdrošināšanas plānam reizē ar visiem strādniekiem. Roberta darba devējs ieksēs un samaksās apdrošināšanas prēmijas. Ārpus šī grupu apdrošinājuma OHSIP ir brīvprātīgs apdrošināšanas veids.

Ainai patīk ceļot. Viņa būs nodrošināta OHSIP gadījumā, ja rastos vajadzība ārstēties ārpus Ontario provinces pēc OHSIP likmēm. Gadījumā, ja viņa izšķiŗas par palikšanu citā provincē, tad viņas OHSIP apdrošinājums būs „pārvedams" un viņa būs apdrošināta līdz 4 mēnešiem.

Zigrīda un Jānis 1. februārī gaida ģimenes pieaugumu. Zigrīda varēs izvēlēties pati ārstu, un tas var viņu brīvi akceptēt par savu pacienti. Viņš to paziņos Jānim jau iepriekš, ja gadījumā ņemtu augstāku samaksu par OHSIP apdrošinājumu. OHSIP maksās tikai 90% no paredzētajām Ontario Medical Association 1969. g. likmēm. Daudzi ārsti akceptē šo maksājumu kā pilnu samaksu. Zigrīdas slimnīcas rēķinu samaksās Ontario Hospital Insurance.

Alberts vēl arvien strādā, bet nezina, cik ilgi. Bezdarbs, slimība vai arī naudas grūtības nebūs par traucējumu būt apdrošinātam OHSIP. Visos minētajos gadījumos viņam jāpieprasa pagaidu pabalsts. Pilnu vai daļēju pabalstu viņam piešķirs atkarā no viņa ienākumiem, par kuŗiem viņš maksā ienākumu nodokli.

Pēteris saņem vecuma pabalstu no Ontario valdības. Pēc 1. oktobŗa viņa OMSIP apdrošinājums automatiski pāriet OHSIP apdrošinājumā. Vienīgais, kas viņam jādara — jāgaida. Viņš zina, ka OHSIP būs veselības apdrošinājums, uz kuŗu var paļauties.

Miervaldis strādā mazā uzņēmumā, un arī viņš būs apdrošināts OHSIP, tāpat kā Roberts. Katrs darba devējs, kuŗš nodarbina vairāk par 5 un mazāk par 15 strādnieku, var pieprasīt grupu apdrošinājumu saviem strādniekiem. Miervalža darba devējs jau to plāno.

ar 1. oktobri
OHSIP
ONTARIO HEALTH SERVICES INSURANCE PLAN

var sākt rūpēties par jums

OHSIP ir jauns, apvienots standartplāns veselības apdrošināšanai, kuŗā var piedalīties visi Ontario iedzīvotāji, neatkarīgi no vecuma, veselības vai financiālā stāvokļa — caur valdību vai tās atzītiem aģentiem.

Pēc 1. oktobŗa daudzas apdrošināšanas sabiedrības būs „atzīti aģenti", kuŗi gādās par OHSIP standartlīgumu bez atlīdzības pēc Ontario valdības noteiktām OHSIP likmēm. Gadījumā, ja vēlaties no sava aģenta citu apdrošinājuma veidu, to jūs varat panākt ar atsevišķu līgumu.

Ja jūs tagad esat apdrošināti valdības pašreizējā OMSIP plānā vai arī privāti, jūsu apdrošinājums turpināsies bez traucējumiem, ieskaitot jūs jaunajā plānā.

OHSIP būs Ontario Department of Health veselības apdrošināšanas veids, uz kuŗu jūs varat paļauties.

JA JUMS NAV VESELĪBAS APDROŠINĀJUMA, TAD JŪS TAGAD VARAT PIETEIKTIES APDROŠINĀJUMAM AR 1. OKOBRI, RAKSTOT O H S I P — 2195 YONGE STREET, TORONTO 7.

ONTARIO HEALTH SERVICES INSURANCE PLAN
ONTARIO DEPARTMENT OF HEALTH
Hon. Matthew B. Dymond, M.D., C.M., Minister

Prezidenta Ričarda Niksona odiseja

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Triumfālais amerikāņu astronautu lidojums uz mēnesi nu jau pieder pagātnei. Pateicoties televīzijai, arī šī laikraksta lasītāji, droši vien, bijuši šī vēsturiskā notikuma aculiecinieki, tādēļ būtu lieki mēģināt komentēt šī fainomenālā technoloģiskā sasnieguma norisi. Jūtu uzplūdu mā pasaules prese un daudzi valstsvīri amerikāņu veikumam veltīja tik superlātīvus sumināJumus, ka daudzi no tiem laika tecējumā izrādīsies pārsteidzīgi.

Varbūt vispārspīlētāko komplimentu astronautiem veltīja pats ASV prezidents Niksons, apgalvojot: „Šis ir svarīgākais notikums cilvēces vēsturē kopš pasas pasaules radīšanas!" Pazistamais amerikāņu garīdznieks, Niksona tuvs draugs un padomdevējs, Bilijs Grēms, pamatoti norāda, ka Jēzus Kristus piedzimšana un mantojums, kuŗu Dieva dēls atstājis cilvēcei, pēc viņa domām, ir nesalīdzināmi svarīgāks notikums pasaules vēsturē. Protams, šis amerikāņu evaņģelista norādījums nav apstrīdams, tomēr Apollo-XI lidojums ir ievadījis jaunu ēru cilvēces vēsturē. Nav šaubu, ka fantastiskais ceļojums uz mēnesi neskaitāmos veidos iespaidos arī tālāko notikumu attīstību pasaulē.

Amerikāņu pašlepnums ir atmodināts un ASV prestižs cēlies kā draugu, tā ienaidnieku acīs. Šie divi faktori jau tagad var ievērojami nosvērt svaru kausus brīvo demokratiju labā draudīgajā lielo varu konfrontācijā. Ļoti iespējams, ka ar to mazināsies arī agresijas briesmas, kuŗas brīvajām tautām draudēja no varaskārajiem viltus praviešiem.

Viegli iedomāties, kādā politiskā klimatā pasaule pašreiz atrastos, ja amerikāņu vietā uz mēnesi pirmie būtu nokāpuši krievu astronauti. Apolle-XI lidojuma laikā pasauli satrauca ziņa, ka Kremlis uz mēnesi noslēpumainā misijā raidījis noslēpumaino telpas kuģi Luna-XV. Runāja, ka krievi vēl „dažas minūtes pirms divpadsmitiem" centīsies aizsteigties amerikāņiem priekšā. Tas tomēr nenotika. Par Luna-XV mistisko misiju pastāv dažādi minējumi. Ticamākais liekas, ka Kremlis, nespēdams aizsteigties amerikāņiem priekšā, nopietni rēķinājās ar Apollo-XI katastrofas iespēju. Ja Apollo-XI nebūtu izdevies un amerikāņu astronauti būtu gājuši bojā, tad Maskava, norādot uz Luna-XV, varētu pasaulei apgalvot: „Redziet, cik nežēlīgi ir amerikāņu kapitālisti.Tie lidojumam uz mēnesi upurē savu cilvēku dzīvību. Taupot padomju pilsoņu dzīvību, mēs nosūtījām mūsu Lunu-XV. Tā veica savu uzdevumu, un, kad laiks būs pienācis, mēs bez riska nosūtīsim uz mēnesi arī savu pirmo cilvēku."

Arī pēc Apollo-XI lidojuma Pad. savienība nebūt nav izstājusies no pasaules telpas iekarošanas sacensības. Daži ideālisti naivi tic, ka Maskava tagad izplatījumā draudzīgi sadarbosies ar amerikāņiem, pat jau runā par krievu un amerikāņu kopīgiem lidojumiem uz tālām planētām. Tie jau aizmirsuši, ka amerikāņi jau 16 reižu piedāvājuši pasaules telpas pētīšanā cieši sadarboties ar krieviem, un Maskava 16 reižu Vašingtonas priekšlikumu ir vai nu ignorējusi, vai arī noraidījusi.

Lidojumi pasaules telpā Kremļa uztverē ir abu mūsu pasaules lielāko varu konfrontācijas turpinājums. Ka tas tā ir, liecina komūnistu partijas oficioza „Pravda" redaktora Vladimira Jermakova pagājušajā pirmdienā publicētais ievadraksts. „Padomju pilsoņi," tajā raksta Jermakovs, „apbrīno ASV astronautu uzņēmību un drosmi, kā arī pareizi novērtē amerikāņu zinātnieku un technologu sasniegumus, pateicoties kuŗiem Apollo-XI misija bija iespējama. Tomēr mēs zinām, ka tie paši laudis, kas sāka netīro Vietnamas karu, tie paši, kas noziedzīgi palīdz Izraēlas agresoriem, tie paši, kas atbalsta Rietumvācijas revanšistu centienus, šodien steidzas izmantot astronautu Armstronga, Aldrina un Kolinsa popularitāti un pasaules slavu savu interešu labā. Vašingtona izcilo pasaules telpas lidojuma sasniegumu mēģina izmantot saviem politiskajiem mērķiem zemes virsū un cenšas saglabāt savu iedragāto prestižu pasaules acīs."

„Pravdas" Vašingtonas korespondents Boriss Strelņikovs citā rakstā uzsver, ka tai pašā laikā, kad amerikāņi lepojas ar izcilo sasniegumu pasaules telpas lidojumā, tie nav spējīgi atrisināt sociālas problēmas pašu mājās. Tas liecinot, ka ASV sabiedriskajā iekārtā kaut kas nav kārtībā. ASV, — norāda Strelņikovs, — ar techniskā progresa sasniegumiem nespēj apslēpt dziļu morālu bankrotu.

Kā zināms, tūlit pēc astronautu agriešanās no mēness tālā ceļā devies pats ASV prezidents Niksons. Viņa ceļojumu uz Filipīnām, Indonēziju, Taizemi, Indiju un Pakistānu, kam sekos iegriešanās Bukarestā un Londonā, Maskava uzskata par svarīgu Vašingtonas politisku gājienu. Ir skaidrs, ka ar to Vašingtona apliecinājusi savu nodomu spēlēt nozīmīgu lomu Āzijas kontinentā arī pēc tam, kad Vietnamas karš būs beidzies. Maskava, šķiet, ir ļoti nobažījusies arī par Niksona nodomu pakāpeniski uzlabot attieksmes ar Pekingu. Valūtas atvieglinājumi un atļauja ceļot uz sarkano Ķīnu dažām amerikāņu tūristu grupām, varbūt, ir pirmais solis šai virzienā. Kremlis saskata arī politisku gājienu šai virzienā Niksona ceļojumā uz Āziju, neskaŗot Ķīnas nacionālistu galvaspilsētu Taipeju.

Zīmīgi, ka tieši Niksona Āzijas misijas priekšvakarā Brežņevs uz Maskavu atsaucis Pad. savienības sūtni Vašingtonā Dobriņinu, kas pēdējos mēnešos visiem līdzekļiem centās nolīdzināt ceļu labākām Vašingtonas un Maskavas attieksmēm. Vašingtonā runā, ka nav izslēgta jaunas Kremļa taktikas iespēja, jo Dobriņina sadarbības piepūstais balons pēc Apollo-XI misijas esot pieņēmis jaunas, mazākas dimensijas. Prezidents Niksons tagad prasa no Maskavas ne vien vārdus, bet konkrētus soļus. Dobriņina iecerētās Vašingtonas koncesijas Kremlim Austrumeiropā tagad atbrodoties zem lielas jautājuma zīmes. Aiz Pad. savienības flotes apmeklējuma Kubā slēpjoties centieni izveidot ASV pievārtē savu atomzemūdeņu bazi. Protams to nevar iztulkot par miermīlīgu Maskavas un Vašingtonas sadarbības politikas izpaudumu.

Japāņu prese apgalvo, ka par spīti dīvainajiem Kremļa sāpgājieniem, Maskava tomēr par katru cenu mēģinās attieksmes ar Vašingtonu uzlabot, jo politbiroja Kremlī tagad nopietni rēķinoties ar Pad. savienības un sarkanās Ķīnas militāru konfliktu jau tuvāko piecu gadu laikā.

Astājot Niksona — „Pravdas" vārdiem runājot — „amerikāņu prestiža saglabāšanas" odisejas iztirzāšanu citai reizei, lai piemīnēts kāds svarīgs notikums, kas nepaliks bez sekām ASV iekšpolitiskajā dzīvē. Tas ir prezidenta Niksona politiskā sāncenša Edvarta Kenedija nedēļas nogales izraukums, kuŗā senātora vadītās automašīnas katastrofā dzīvību zaudēja viņa līdzbraucēja. Senātors atzina savu vainu, saņēma nosacīti atlaistu sodu, bet viss šis traģiskais notikums vēl atstājis daudzus neatbildētus jautājumus. Par negadījumu senātors policijai ziņoja tikai pēc 10 stundām, un šis liktenīgās 10 stundas var iezīmēt Kenediju dzimtas pēdējā dēla politiskās karjēras galu. Daudzi amerikāņi netic Kenedija televīzijā sniegtajiem paskaidrojumiem par notikušo negadījumu. Plaši izplatītais nedēļas laikraksts „Newsweek" apgalvo, ka senātora tuvākie līdzstrādnieki jau labu laiku bažījušies par viņa nodošanos alkoholam, pārdrošo braukšanu automašīnā un izteikto interesi par skaistām sievietēm. Senātors to visu noliedz, bet traģiskajā negadījumā nenoskaidrotie apstākļi paveidina uz domām, ka Kenedijs notikumā ne vien zaudējis galvu, bet, varbūt, liktenīgajās 10 stundās mēģinājis atrast ceļu, kā saglabāt savu labo slavu politiskās karjēras turpināšanā. Nav šaubu, ka ar laiku tomēr viss nāks dienas gaismā, bet ir jāšaubās, vai ASV pilsoņi nākošajās vēlēšanās iedrošināsies nodot savas balsis, ja Kenedijs tomēr kandidētu, par iespējamu prezidentu, kas kritiskā brīdī rīkojies neatbildīgi, ja ne noziedzīgi.

Aleksandrs Kegumnieks

(Plašāks raksts par Kenedija negadījumu nākošajā numurā. Red.)

Tikai sešas no apmēram 10.000 (raksta autora vērtējumā) reportieŗu fotokamerām, kas bija novietotas „frontē", sagatavotas pilnīgā „šaušanas" kārtībā, jau daudzas stundas pirms Apollo-XI starta uz mēnesi. Foto: Juris Benjamiņš

Vietkongi noraida Vantjū plānu

Vietkongu sastādītā Dienvidvietnamas „valdība" noraidījusi Saigonas vēlēšanu priekšlikumu, kamēr Hanoja vēl izturas rezervēti. Dienvidvietnamas prezidents Vantjū bija aicinājis izveidot jauktu vēlēšanu komisiju, paredzot tajā arī t. s. „nacionālās atbrīvošanas frontes" pārstāvjus.

Komūnistu valdības „ārlietu ministre" un pazīstamā plintniece Tibina protestējusi, ka brīvas vēlēšanas nebūs iespējamas, kamēr Saigonas valdība un ap pusmiljona amerikāņu paliek savās vietās. „Ministre" prasa pagaidu koalicijas valdības izveidošanu Dienvidvietnamā vēl pirms vēlēšanām.

ASV delegāc. vad. Vietnamas miera sarunās Parīzē K. Lodžs skubinājis komūnistus pieņemt par sarunu bazi Saigonas priekšlikumu, kuŗu viņš uzskata par svarīgu faktoru miera sarunu turpmākai attīstībai.

Dienvidvietnama 18. jūlijā bija ierosinājusi abu Vietnamu apvienošanu brīvās vispārējās vēlēšanās, kuŗas notiktu stanptautiskā pārraudzībā. Priekšlikums ietverts paskaidrojumā, ka tas ierosināts Ženēvas vienošanās 15 gadu atceres gadijumā, ar kuŗu 1954. gada 20. jūlijā, parakstot attiecīgu līgumu, izbeidza karu Francijas kolonijā Indoķīnā, sadalot Vietnamu ziemeļu un dienvidu daļā. Saigona to apzīmējusi par „nacionālu kauna dienu".

18. jūlija ierosinājums aicina Ziemeļvietnamu apspriest abu Vietnamu apvienošanas jautājumu „tieši un nopietni". Šis priekšlikums nāca nedēļu pēc prezidenta Vantjū aicinājuma komūnistiem piedalīties vēlēšanās, lai izšķirtu Dienvidvietnamas politisko nākotni.

100 zinātnieku pētis mēness akmeņus

Pēc 22 stundu pavadīšanas uz mēness, tur pastaigājoties un atpūšoties, amerikāņu astronauti Armstrongs un Aldrins 21. jūlijā plkst. 1.54 pēcpusdienā savā mēness kapsulā „Ērglis" pacēlās atceļam uz zemi. Pēc pievienošanās kosma kuģim Apollo-XI, kas 60 jūdžu augstumā ar trešo astronautu Kolinsu visu laiku orbitēja ap mēnesi, visi trīs izplatījuma lidotāji 24. jūlijā plkst. 12.49 pēcpusdienā laimīgi nosēdās Pacifikā, dienvidrietumos no Havajas, veicot 240.000 jūdžu garo atpakaļlidojumu trīs diennaktīs.

Apollo-XI ielaidās zemes atmosfairā ar 24.670 jūdžu stundas ātrumu, bet, iedarbinot „bremzes" raķeti, ātrumu samazināja uz 7 jūdzēm. Nolaišanās brīdī okeanā plosijās stipra tropiskā vētra, kuŗa sabangoja augstus viļņus, tādēļ astronautus sagaidīja 250 jūdžu attālumā no iepriekš paredzētās vietas, kaut arī še vēl bija 6 pēdas augsti viļņi, ar vēja ātrumu 20 jūdžu stundā un redzamību līdz 10 jūdzēm.

Pēc „izzvejošanas" no okeana „mēness vīrus", kā jau sagūstītus" ceļotājus no citas planētas, tūlit ievietoja speciāli izbūvētā pārvietojamā karantēnas kabīnē, kuŗa atgādina ar automašīnām pārvadājamas „vasaras mājas", lai „mēnesvīriem" nebūtu nekādas tiešas saskares ar cilvēkiem, kamēr būs zinātniski noskaidrots, vai no mēness nav atvesti kādi bīstami baciļi, kuŗi varētu izplatīties uz zemes un apdraudēt visu dzīvo radību. Tāpat stingri izolēja atvestos mēness iežu paraugus, kuŗus ievietoja divās cieši noslēgtās vākuma kastēs, lai šos 60 mārciņu kopsvara dārgumus lidmašīnā pārvestu uz izplatījuma pētniecības centru Hjūstonā. Arī prezidents Niksons ar priecīgi smaidīgajiem astronautiem uz lidmašīnu bazes kuģa „Hornet" klāja sarunājās caur karantēnas stikla logu, apsveicot un cildinot. Pēc tam astronauti pa telefonu sarunājās ar savām dzīvesbiedrēm, kuŗas savus laulātos draugus nebija redzējušas kopš 16. jūlija, kad Saturn-V raķete no Kenedija raga Floridā viņus aiznesa izplatījumā, kur viņu pavadīja 8 diennaktis, pavisam nolidojot 920.000 jūdžu, un neredzēs vēl 18 dienu, kuŗas mēness apmeklētājiem nāksies pavadīt karantēnā.

Hjūstonā mēness akmeņu paraugus izpētīs speciālās laboratorijās, kuŗu būve un iekārta izmaksājusi 11 milj. dolaru. Turpat iekārtotas arī karantēnas telpas astronautiem, kuŗi 3 nedēļu ilgajā izolācijas laikā varēs saskatīties ar ģimenes locekļiem un citiem apmeklētājiem tikai caur stikla logu. Viņiem būs jāiztur kliniska, ķīmiska un mikrobioloģiska pārbaude, lai, beidzoties karantēnai, ārpus izolācijas telpām neiznēsātu mēness mikrobus, ja tādi būtu.

Pieņem, ka uz mēness meteoriem, kuŗi tur nokrīt lielā skaitā, nesadegot berzē ar neesošo atmosfairu, vai pa citiem vēl neizpētītiem ceļiem varētu būt nokļuvuši mikroorganismi un saglabājušies latentā stāvoklī, kas, nokļūstot uz zemes, klimatiskajos apstākļos varētu pēkšņi atdzīvoties un launi iedarboties, pat apdraudēt un iznīcināt visu dzīvo radību. zinātnei nespējot laikā atrast iedarbīgus pretlīdzekļus, lai nāvekļus tūlit iznīcinātu vai padarītu nekaitīgus. Astronauti tādēļ atstāja uz mēness visu lieko, miljoniem lielas vērtības, bet tas bija vajadzīgs, lai pasargātu mūsu planētu no varbūtējā drauda. No mēness kapsulas izvāktie priekšmeti un filmas pārvietoti sterilizētos maisos un aizzīmogoti.

Mēness akmeņu paraugus vākumtelpās, kuŗās apstākļi būs mākslīgi radīti līdzīgi tiem, kādi valda uz mēness virsmas, pārbaudīs un pētīs ap 100 zinātnieku, kuŗiem laboratorijas atstājot būs jāiet caur baciļu nāvētājiem ultraviolētajiem stariem un izejot jāmaina drēbes un veļa. Pirms iežu paraugu izņemšanas no uzglabāšanas vākumkastēm izpētīs, vai tajās nav sakrājušās kādas gāzes, kuŗas varētu būt atdalījušās no mēness akmeņiem. Pēc tam paraugus sadalīs ar speciāliem instrumentiem un nosūtīs uz pazemes laboratorijām, kur analizēs radioaktivitāti, kas reizē palīdzēs noskaidrot mēness iežu vecumu. Pēc 20 dienām paraugus no izolācijas telpām „atbrīvos" un nosūtīs citām laborātorijām, iespējams 11 valstu zinātniekiem.

Nīls Armstrongs un Edvins Aldrins pastaigājušies pa mēness virsmu visdārgākajos apģērbos, kādus jebkad vēsturē pazinuši visbagātākie pasaules karaļi un karalienes, proti — 300.000 dol. vērtībā! Uz mēness, kur temperātūra dienā ir ap 280 Fārenheita gradu virs nulles un apmēram tikpat zem nulles naktī (viena mēnesdiena līdzinās 14 zemes dienām), astronautiem bija konstruēti speciāli tērpi, kuŗi atgādina jau modernu „dzīvojamo istabu miniatūrā, ar visām labierīcībām un nepieciešamo komfortu. Šis tērps, kas uz zemes sver 190 mārciņu, uz mēness ir vairs tikai ap 30 mārc. smags, jo sakarā ar mēness sešreiz mazāko pievilkšanas spēku, tur visi priekšmeti kļūst 6 reizes vieglāki nekā uz zemes. Ja mēness pievilkšanas spēks būtu tikpat stiprs kā zemei, ar šādiem tērpiem uz tā nebūtu iespējams kustēties. „Mēness tērpā" iekārtots nevien radioraidītājs un telefons, bet arī daudzi citi aparāti, ieskaitot apsildīšanas un atvēsināšanas sistēmu, ūdens cirkulāciju un skābekļa pievadīšanu, iesūknējot to no mugursomas. Tērps nodrošina tā valkātāju arī pret sīkajiem meteoriem, kas lielā skaitā nokrīt uz mēness, nesadegot atmosfairā, kuŗas uz šī spīdekļa nav.

Mēness akmeņu paraugi, iežu drupatas un astronautu pagrābtās smiltis pašreiz liekas visvērtīgākā manta pasaulē, kuŗai nevar līdzināties pat visdārgākie briljanti pasaules valdnieku mantu glabātuvēs. Sākušās jau „medības" pēc šiem dārgajiem mēness akmeņiem, kuŗi Hjūstonā tagad glabājas divās alumīnija 19x11x8 collu izmēru kastēs, iepriekš rūpīgi nosvērtās un pārbaudītās pārvestās uz turieni stingri apsargātās lidmašīnās. Ņetu priekšmetu kārumnieki šos dārgumus līgusi savām dzīvesbiedrēm pārsteiguma dāvanām vai paši sev par talismanu. Pēc neoficiālām ziņām, kāda karaļvalsts līgusi kādu akmentiņu pat karaļa kronim; kas grezno valdnieka galvu.

Radušies arī pirmie privātie pasažieri, kuŗi vēlas visdrīzākajā laikā lidot uz mēnesi. Canadian Press nule ziņojusi no Montrealas, ka pēc Air Canada ziņām pēdējo 5 dienu laikā šīs gaisa satiksmes sabiedrībai ieņākuši 2322 pieprasījumi pēc rezervācijas lidojumam uz mēnesi. Vairāk nekā 100 precētu vīru reģistrējuši mēness lidojumam savas sievasmātes, bet kāda mūziķu kapella vēlējusies spēlēt „ārpus šīs pasaules". Kāds ceļotgribētājs no Vankuveras pieprasījis sēdvietu uz kosma kuģa pieloga un interesējies, vai lidojuma laikā pasniegšot arī košerēdienus... Varbūt tā ir naivu cilvēku nopietnība vai jokdaŗu pārgalvība, varbūt arī gluži amerikāniska un laikmetīga sensāciju kāre, bet šo ziņu pirmajā lappusē izcilā vietā un treknā iespiedumā sniedzis Toronto laikraksts „The Daily Star".

Dienā, kad astronauti Armstrongs un Aldrins savā „Ērglī" pacēlās uz mēness, lai satiktos orītā ar trešo astronautu Kolinsu lidojumam atpakaļ uz zemi, viņiem Parīzē piespriesta Galaberta 1969. gada godalga astonautikā. Kopš 1957. gada šo godalgu 4000 dol. apmērā katru gadu piešķir par lidzdalību zinātniskā un techniskā progresa veicināšanā astronautikā. Visi trīs astronauti uzaicināti šoruden ierasties Parīzē godalgu saņemt. Kāda Dienvidfrancijas ciema vīna ražotāji savukārt piedāvājuši Apollo-XI astronautiem 100 pudeļu Ronas ielejas labākā vīna.

ASV sūtniecība Varšavā izdalījusi 12.000 Apollo-XI žetonu, kuŗi bija redzami pie daudzu Polijas galvaspilsētas iedzīvotāju svārku atlokiem, kad tie noskatījās vairāk nekā divu stundu ilgajā kaŗaspēka un ieroču parādē, kuŗa 22. jūlijā notika par godu komūnistiskā režīma 25 gadu atcerei Polijā. Kad gar parādes pieņēmēju tribīni, kuŗā stāvēja arī Pad. savienības varasvīri Brežņevs un Podgornijs kopā ar Gomulku, virzījās raķešu ieroči, parādes pieteicējs informēja publiku: „Šis ir tā paša tipa raķetes, kuŗas lieto Vietnamā pret amerikāņu agresoriem."

Preses konferencē Hjūstonā paziņots, ka nākošais — Apollo-XII lidojums uz mēnesi notiks novembrī. Šai lidojumā dosies astronauti Čarls Konrads, Alans Bīns un Ričards Gordons, kuŗš mēness orbitā vadīs kosma kuģi, bet abi pirmie nosēdīsies uz mēness, par mērķi šoreiz izraugot „Vētras okeanu". Pēc miklainā padomju Luna-XV lidojumu, kas, domājams, notika vairāk amerikāņu „iebiedēšanai" un sasprindzinājuma kāpināšanai, ASV izplatījuma pētniecības centra administrātors Dr. Peine izteicies, ka krievi mēģinās nokļūt uz mēness tuvākajos 18 mēnešos vai pat vēl ilgāk.

NO DEMOKRATIJAS UZ TRUDOKRATIJU

(Pārnesums no 1. lpp.)

piezīmē, ka tieši aizvadītā gada laikā opozicijas partijas visumā ir sekmējušas ikvienu valdības ierosinātu pozitīvu likumprojektu, tādēļ Trudo uzbrukumi opozicijai nav attaisnojami. Trudo savas turpmākās valdīšanas laikā opozicijai paredzējis piešķirt nenozīmīgu lomu. Ir cits jautājums, kā uz to reaģēs Kanadas pilsoņu vairākums, jo galu galā, kaut Trudo valdībai parlamentā ir vairākums, tā tai pašā laikā faktiski nepārstāv visu Kanadas pilsoņu majoritāti.

Ar neparedzētu pilsoņu aktīvu līdzdalību demokratijā Trudo dabūja nesen iepazīties savā Rietumkanadas apmeklējumā, kuŗa nolūks bija pacelt bīstami zemi nokritušās valdības akcijas prērijas farmeŗu acīs. Kviešu pārpalikums un valdības nespēja atrast tirgu Kanadas prēriju „zeltam" radījusi priekšnoteikumus draudošai saimnieciskai krizei Rietumkanadā. Trudo izvairīgās atbildes un acīm redzamā nespēja pareizi novērtēt nopietno stāvokli bija galvenais iegansts farmeŗu neparedzētai politiskai aktīvitātei. Saskačevanā lietas aizgāja tik tālu, ka Ridžainā. (Regina) pie viesnīcas, kuŗā bija apmeties ministru prezidents, „pilsoņu līdzdalība demokratijā" farmeŗi īstenoja demonstrācijā, kuŗā bija plakāti ar uzrakstiem „P. E. T." ir cūka", „Trudo, domājiet vairāk par kviešiem nekā par meitām." Kad Trudo mēģināja farmeŗiem iegalvot, ka vienīgā izeja no pašreizējā stāvokļa ir ražot mazāk kviešu, sašutušie demonstranti sauca: „Muļķis!", „Kramagalva!" „Bagātais pasaules brūtgāns" un „Komūnists!".

Trudo ar šādu farmeŗu „viesmīlību" nebija rēķinājies. Viņš demonstrantus brīdināja: „Es neesmu ievēlēts, lai jūs mani apvainotu un sauktu mani par cūku vai meitu medneku. Ar tiem, kas mani tā apvaino, man nav ko runāt." Varbūt farmeŗi aizgāja pilsoņu līdzdalības demokratijas īstenošanā par tālu, jo rožu vietā uz Trudo tie Saskačevanā meta arī sapelējušu kviešu sauju. Un tomēr, varbūt, Trudo no Rietumkanadas apmeklējuma būs kaut ko iegaumējis.

Kanadas piedalīšanās mazināšanu kopīgajā rietumu aizsardzības sistēmā Otava centās attaisnot ar to, ka līdzekļus, kuŗus tā ietaupīs, varēšot izlietot humānākiem mērķiem— palīdzībai trūkuma mazināšanā un bada briesmu apkaŗošanā citās pasaules daļās. Miljoniem bušeļu kviešu vārda tiešajā nozīmē pūst prēriju elevātoros, un izsalkušie daudzās pasaules malās būtu pateicīgi par katru kviešu sauju, bet Kanadas valdība dabūjusi parlamentā cauri bēdīgi slaveno t. s. „Omnibusa" likumprojektu, dabūjusi cauri, pēc pašas domām, tik svarīgo divvalodu likumu, ir jau aizmirsusi, ka ar labu gribu tā varētu nomierināt satrauktos prēmiju farmeŗu prātus un, kamēr kviešu tirgus nostabilizējas, ar pasaules bankas starpniecību, kuŗā savs vārds piekrīt arī Trudo priekštecim Lesteram Pīrsonam, atrast iespēju, kā Kanadas kviešī varētu nonākt, kur tos gaidīt gaida.

Apņēmības un plānveidīga darba augļu rezultātā amerikāņi izsēdināja savus astronautus uz mēness, bet Kanadas pašreizējā valdība, šķiet, nav spējīga izvietot tepat zemes virsū savu milzīgo kviešu pārpalikumu.

Kaut demokratijas vietā esot stājusies trudokratija, Trudo popularitātes norietēšana ar katru dienu kļūst redzamāka. Kā gan citādi varētu izskaidrot pazīstamā Saskačevanas liberāļu partijas politiķa Braina Kampbella izteiktos vārdus pēc Trudo Rietumkanadas apmeklējuma: „Trudo ir auksts kā zivs." Kāda farmeŗa sieva noklausījusies Trudo runā Ridžainā, izsaucās: „Mans Dievs, kādēļ es nodevu savu balsi par šo nejēgu!" Kad Trudo, uzrunājot farmeŗus, teica: „Kanadai šodien ir ļoti nopietna problēma...", tuvākais farmeris izsaucās: „Tas tiešaī! „Jūs, ministru prezidenta kungs, esat vislielākā problēma!"

Alfons Rūsa

SĪKĀS ZIŅAS

● Milzīgais pulkstenis angļu parlamenta tornī Londonā, saukts Lielais Bens, apstājies 17. jūlijā. Pēdējo reizi Lielais Bens bija apstājies 1968. gada 9. janvārī, kad Londonā valdīja liels sals. Tagad pulkstenis atkal iedarbināts.

● Pad. savienības sūtniecības Romā pirmais sekretārs Monachovs izraidīts no Itālijas par spiegošanu. Romas prese ziņo, ka viņš bijis spiegu tīkla vadītājs Itālijā. Monachovs atstājis Romu līdmašīnā uz Maskavu caur Prāgu kopā ar sievu un 15 gadu veco dēlu.

● Pirms 5 gadiem Davids Trelfals no Prestonas, Anglijā, saderēja ar kādu Londonas grāmatsējēju, ka pirmais cilvēks spers kāju uz mēness ap 1971. gadu. Sakarā ar Apollo-XI veikumu Trelfals tagad laimējis 24.000 dol.

● Amerikāņu astronautu ceļojumā uz mēnesi bija iekalkulētas arī varbūtējās neveiksmes, kādas varētu atgadīties 500.000 jūdžu gārajā koplidojumā abos virzienos. Lidojuma vadība bija rēķinājusies, ka astronauti no mēness varētu arī neatgriezties, nespējot iedarbināt mēness kapsulu atceļam uz Apollo-XI, kas riņķoja orbitā. Tādā gadījumā, izbeidzoties līdznemtajam skābekļa krājumam, kas bija aprēķināts 4 dienām, ablem astronautiem uz mēness būtu bijis jāaiziet bojā. Astronauti tomēr nebija apgādāti ar indes kapsulām, jo nāve, pēc ārsta atzinuma, bez skābekļa iestātos drīz arī bez indes ieņemšanas. Viskritiskākais periods bija nosēšanās un pacelšanās no mēness.

● Taivanas (nacionālās Ķīnas) ziņu aģentūra, atsaucoties uz drošiem avotiem, ziņo, ka Šanhajā nodibinājusies pretmaoistu „fronte", kuŗa atbalsta Maskavas politiku. Tajā apvienojušies jau vairāk nekā 5000 intelektuāļu, lai cīnītos pret Maocetungu. Izdalīts liels skaits pamfletu, kuŗos Mao apzīmēts par nodevēju.

LABĀKĀ UN VISVĒRTĪGĀKĀ DĀVANA jūsu piederīgiem

LATVIJĀ

DĀVANU CERTIFIKĀTI PILNĪGI GARANTĒTI

Jūsu piederīgie var iegādāties, ko grib, kad grib un daudz vairāk caur SPECIĀLIEM DOLARU VEIKALIEM, kuŗus iekārtojis šīm vajadzībām Vneshposyltorgs. Piederīgie var iegādāties — pārtiku, apģērbu, apavus, mājsaimniecības piederumus, TV aparātus, ledusskapjus, radio, mēbeles, motocikletus, gandrīz visu, ko viņi vēlas, par ļoti pazeminātām cenām. Cenas ir daudz zemākas par parasto veikalu cenām. Tāpēc DĀVANU CERTIFIKĀTUS ir daudz izdevīgāk sūtīt nekā naudu. Piederīgie to jums apliecinās. Nav sūtīšanas izdevumu, un jūsu piederīgie saņems pilnu vērtību. Ja jūs vēlaties savus piederīgos iepriecināt, tad dariet to tagad un nosūtiet DĀVANU CERTIFIKĀTUS caur mums.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street
NEW YORK, N. Y. 10010
Pieprasiet mūsu jauno cenrādi.